

คู่มือ

การจดทะเบียนการเกิด และ
กระบวนการพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทย

สารบัญ

บทนำ	3
การจดทะเบียนการเกิด	5
1. การแจ้งเกิดภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	5
2. การแจ้งเกิดเกินกำหนด	8
3. การแจ้งเกิดกรณีเด็กแรกเกิด/เด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้ง	11
4. การแจ้งเกิดกรณีของเด็กเร่ร่อน/เด็กไม่มีพ่อแม่หรือพ่อแม่ทอดทิ้ง ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์	13
5. การขอออกหนังสือรับรองการเกิด 20/1	15
การขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา 38 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 (คนไร้รัฐโดยสิ้นเชิง)	17

การขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคล ในทะเบียนราษฎร ตามข้อ 97 แห่งระเบียบสำนักทะเบียนว่าด้วยการจัดทำ ทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535	20
การขอลงรายการสัญชาติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎร ให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543	22
การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551	25
การขอสัญชาติไทย กรณีคนไร้รากเหง้า มาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562	29
การขอพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่น แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555	32
การขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลซึ่งเกิดในประเทศไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 และมติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559	37
กลุ่มที่ 1 บุตรของชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยเป็นเวลานาน	37
กลุ่มที่ 2 บุตรคนต่างด้าวประเภทอื่น ๆ	44
กลุ่มที่ 3 คนไร้รากเหง้าที่เกิดในประเทศไทย	50
กลุ่มที่ 4 ผู้ทำคุณประโยชน์เป็นที่ประจักษ์แก่ประเทศไทย	56
การขอหนังสือรับรองความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ กลุ่มบุตรของคนต่างด้าวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ (นักเรียน/นักศึกษา)	63
สรุปการเข้าถึงสิทธิอันจำเป็นของคนที่มีปัญหาสถานะบุคคล	67
บรรณานุกรม	70

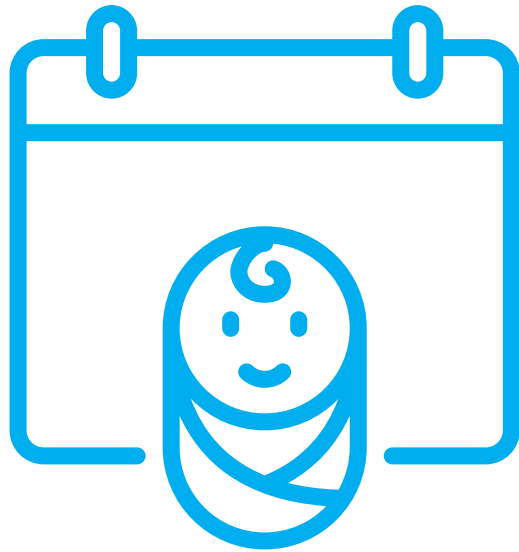
บทนำ

ปัจจุบันแม้จะมีข้อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ในประเทศไทย เพื่อการจัดการกับผู้ที่มีปัญหาสถานะบุคคล แต่เราพบว่าไม่ใช่ทุกคนที่สามารถเข้าถึงและเข้าใจข้อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ได้ ตลอดจนถึงขั้นตอนปฏิบัติ ดังนั้นแม้จะมีกฎหมายนโยบายออกมาบังคับใช้ แต่หากไม่สามารถเข้าถึงการรับรู้ของประชาชนได้ ก็ย่อมเสมือนว่ากฎหมายนโยบายนั้นไม่อาจบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่เพียงแต่เฉพาะตัวเจ้าของปัญหา (Problem Owner) เพียงอย่างเดียว แต่ยังหมายรวมถึงตัวของผู้สนับสนุนเจ้าของปัญหา (Social Supporter) ไม่ว่าจะเป็นคนในครอบครัว ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้เข้าถึงและ เข้าใจข้อกำหนดนโยบายต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น การจัดทำคู่มือเพื่อให้เข้าใจง่าย ตลอดจนเป็นการรวบรวมข้อกำหนดที่จำเป็นไว้ในที่เดียวกันจึงเป็นสิ่งสำคัญที่พึงต้องมี ทางผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างไรก็ตามในแต่ละกระบวนการมีปัจจัยแวดล้อมที่ซึ่งอาจทำให้การดำเนินการไม่เป็นไปตามที่ทางผู้จัดทำได้เรียบเรียงไว้

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Ending Child Statelessness in Thailand: Developing an Accelerated Nationality Review Model through Research and Empowerment of Stakeholders ที่ศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) โดยการสนับสนุนของสหภาพยุโรป (EU) ได้ดำเนินการระหว่างระหว่างเดือนพฤษภาคม 2562 ถึง ธันวาคม 2563 ขอขอบคุณคณะวิจัย ผศ. ดร.ดรุณี ไพศาลพานิชย์กุล คุณชุตติ งามอรุณเลิศ คุณศิริวงศ์ สุขทวี คุณเขมชาติ ตันบุญ และที่ปรึกษาร่วมจัดทำคู่มือนี้ คุณปภาวดี สลักเพชร และคุณวุฒิชัย พุ่มสงวน

มกราคม 2564

การจดทะเบียนการเกิด

1. การแจ้งเกิดภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด¹

เมื่อมีเด็กเกิดในประเทศไทย จะสามารถจำแนกสถานที่ซึ่งเด็กได้เกิดไว้ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เด็กซึ่งเกิดในสถานพยาบาล ทั้งของรัฐและเอกชน เด็กซึ่งเกิดในบ้าน เด็กซึ่งเกิดนอกบ้าน ทั้งนี้ไม่ว่าเด็กนั้นจะเกิดในที่ใดจาก 3 ลักษณะ และไม่ว่าเด็กนั้นจะมีสิทธิในสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม นายทะเบียนมีหน้าที่ต้องรับแจ้งการเกิดของเด็กทุกคน หากปรากฏว่าเด็กนั้นเกิดในประเทศไทย

1.1 เด็กซึ่งเกิดในสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน

เด็กที่เกิดในสถานพยาบาลในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) เป็นต้น

- ขั้นตอนการดำเนินการ²

- 1) สถานพยาบาลมีหน้าที่ต้องออกหนังสือรับรองการเกิด หรือ ท.ร.1/1 ให้
- 2) เมื่อสถานพยาบาลออกหนังสือรับรองการเกิดให้แล้ว บิดาหรือมารดาหรือเจ้าบ้านไปดำเนินการแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น (โดยไม่ต้องผ่านกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน)
- 3) เมื่อแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะออกสูติบัตรให้แก่ผู้ไปแจ้งการเกิด

- ระยะเวลา

จะต้องแจ้งการเกิดภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด

1 มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

2 มาตรา 18 และ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ประกอบ หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 3 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ ลงวันที่ 22 มกราคม 2558

1.2 เด็กซึ่งเกิดในบ้าน (อาคารหรือบ้าน ซึ่งมีบ้านเลขที่)

• ขั้นตอนการดำเนินการ³

- 1) บิดาหรือมารดาหรือเจ้าบ้านสามารถแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่เด็กเกิด
- 2) เมื่อแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่ เด็กเกิดแล้ว จะมีการออกหลักฐานรับแจ้งการเกิด ท.ร.1 ตอนหน้า ให้
- 3) จากนั้นจึงไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกสูติบัตรให้⁴ (พร้อมเอกสารและพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดของเด็ก)

• ระยะเวลา

จะต้องแจ้งการเกิดภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด

1.3 เด็กซึ่งเกิดนอกบ้าน (อาคารที่ไม่มีบ้านเลขที่หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น ศาลาพักผู้โดยสาร บนแท็กซี่ เป็นต้น)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) บิดาหรือมารดาสามารถแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่เด็กเกิด
- 2) เมื่อแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่ เด็กเกิดแล้ว จะมีการออกหลักฐานรับแจ้งการเกิด ท.ร.1 ตอนหน้า ให้
- 3) จากนั้นจึงไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นเพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการออกสูติบัตรให้ (พร้อมเอกสารและพยานบุคคลที่รู้เห็นการเกิดของเด็ก)

• ระยะเวลา

จะต้องแจ้งการเกิดภายในระยะเวลา 15 วัน นับแต่วันเกิด แต่กรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งภายหลังได้ แต่ต้องไม่เกิน 30 วันนับแต่วันเกิด

ข้อควรรู้เพิ่มเติม

- 1) หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.1/1) ที่โรงพยาบาลออกให้ และใบรับแจ้งการเกิด (ท.ร.1 ตอนหน้า) ที่กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านออกให้ ไม่ใช่ใบเกิดหรือสูติบัตร
- 2) ในการแจ้งการเกิด จะต้องแจ้งชื่อเด็กในคราวเดียวกันเพื่อจะได้จดบันทึกในใบเกิดหรือสูติบัตร และเมื่อได้รับใบเกิดหรือสูติบัตรแล้วให้ตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องอีกครั้ง
- 3) สูติบัตรที่นายทะเบียนออกให้จะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของเด็กแต่ละคน ดังนี้

กรณีที่ 1 เด็กที่มีสัญชาติไทยจะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.1

กรณีที่ 2 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (ชนกลุ่มน้อย หมายถึง กลุ่มที่บิดาหรือมารดามีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย/กลุ่มชาติพันธุ์/คนต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทางและวีซ่าที่อยู่ในประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงกลุ่มแรงงาน 3 สัญชาติ (เมียนมา กัมพูชา และลาว) ที่ขึ้นทะเบียนและผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.3

กรณีที่ 3 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (กลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน/เด็กในค่ายพักพิง) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.031

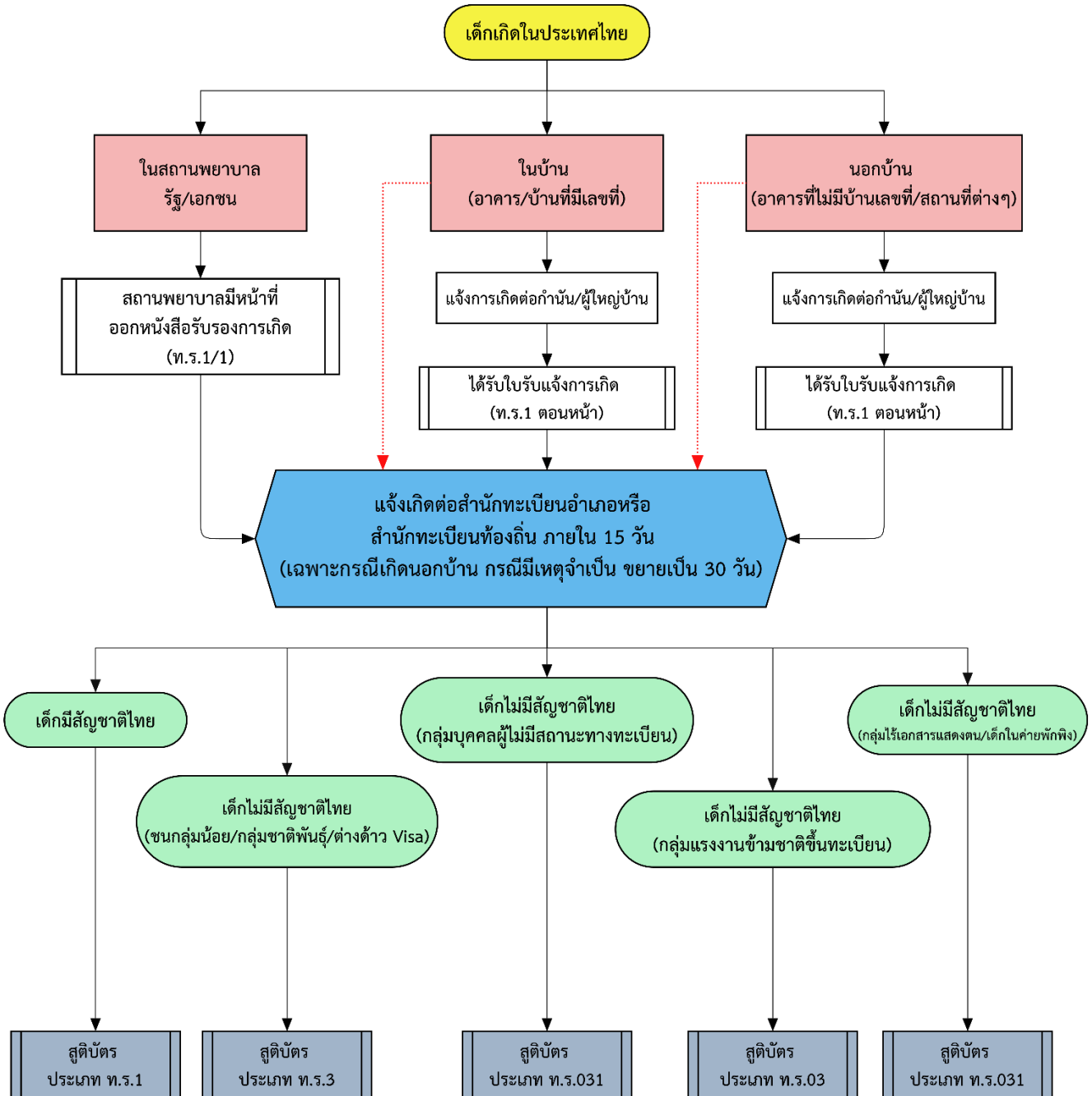
กรณีที่ 4 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนแล้ว) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.03

³ เพิ่งอ้าง

⁴ มาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

กระบวนการจดทะเบียนการเกิดของประเทศไทย
(การแจ้งเกิดภายในระยะเวลาที่กำหนดของกฎหมาย)
พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

หมายเหตุ :

- 1) เด็กไม่มีสัญชาติไทย (ชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์) หมายถึง กลุ่มที่บิดาหรือมารดาไม่มีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เลขประจำตัวขึ้นต้นด้วย 6 หรือ 7 รวมถึงกลุ่มคนต่างด้าวทั่วไปที่มี Visa อยู่ในประเทศไทย
- 2) กลุ่มต่างด้าว คือ Visa หมายถึง กลุ่มบุคคลต่างด้าวทั่วไปที่มี Passport และ Visa ที่อยู่ในประเทศไทย ไม่รวมกลุ่มแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและพิสูจน์สัญชาติแล้ว
- 3) กลุ่มแรงงานข้ามชาติขึ้นทะเบียน ระบบการจัดการและการออกเอกสารการจดทะเบียนการเกิดในแต่ละช่วงมีเวลาความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในอดีตก่อนมีการพิสูจน์สัญชาติเด็กที่เกิดในประเทศไทยจะได้รับสูติบัตรประเภท ท.ร.03 แต่หากบิดาหรือมารดาพิสูจน์สัญชาติแล้วและได้รับ Visa ให้อยู่ในประเทศไทยเพื่อทำงาน บุตรที่เกิดจะได้รับ ท.ร.3 แต่ นับจาก วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2561 มีการออกระเบียบฯ กำหนดให้เด็กที่เกิดจากกลุ่มแรงงานข้ามชาติทุกกรณีได้รับ ท.ร.03 ยกเว้นแรงงานข้ามชาติที่ไม่ปรากฏเอกสารพิสูจน์ตนใดๆ เลย หากมีบุตรจะได้รับ ท.ร.031

2. การแจ้งเกิดเกินกำหนด

หากปรากฏว่าเด็กนั้นเกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้แจ้งการเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

กล่าวคือ กรณีเกิดที่สถานพยาบาลหรือในบ้านต้องดำเนินการภายใน 15 วันนับแต่เด็กเกิด และกรณีเกิดนอกบ้านต้องดำเนินการภายใน 15 วัน หรือหากมีเหตุจำเป็นอาจขอขยายต่อไปได้อีกไม่เกิน 30 วันนับแต่เด็กเกิด จะต้องดำเนินการ ดังนี้

2.1 เกิดในสถานพยาบาลของรัฐหรือเอกชน

เด็กที่เกิดในสถานพยาบาลในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชน เช่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) เป็นต้น

• ขั้นตอนการดำเนินการ⁵

- 1) สถานพยาบาลมีหน้าที่ต้องออกหนังสือรับรองการเกิด หรือ ท.ร.1/1 ให้
- 2) เมื่อสถานพยาบาลออกหนังสือรับรองการเกิดให้แล้ว บิดาหรือมารดาหรือเจ้าบ้านไปดำเนินการแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น (โดยไม่ต้องผ่านกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน)
- 3) นายทะเบียนจะดำเนินการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง จากพยานเอกสารต่าง ๆ สอบพยานบุคคลเพื่อรับรองข้อเท็จจริง (ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ทำคลอด / ผู้รู้เห็นการเกิด กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)
- 4) หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทยจริง ก็จะออกสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งการเกิด

• ระยะเวลา

ตั้งแต่วันพ้นกำหนด 15 วัน นับแต่วันเกิด และระยะเวลาในการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน (ตามที่ มท0309.1/ว.3042 ลงวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2558)

2.2 เกิดในบ้าน (อาคารหรือบ้าน ซึ่งมีบ้านเลขที่)

• ขั้นตอนการดำเนินการ⁶

- 1) บิดาหรือมารดาหรือเจ้าบ้านสามารถแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่เด็กเกิด
- 2) เมื่อแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่ เด็กเกิดแล้ว จะมีการออกหลักฐานรับแจ้งการเกิด ท.ร.1 ตอนหน้า ให้
- 3) จากนั้นจึงไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น
- 4) นายทะเบียนจะดำเนินการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง จากพยานเอกสารต่าง ๆ สอบพยานบุคคลเพื่อรับรองข้อเท็จจริง (ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ทำคลอด กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)
- 5) หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทยจริง ก็จะออกสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งการเกิด

5 มาตรา 18 และ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ประกอบ หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 3 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ ลงวันที่ 22 มกราคม 2558

6 อ้างแล้วตาม 2

- **ระยะเวลา**

ตั้งแต่วันพ้นกำหนด 15 วัน นับแต่วันเกิด และระยะเวลาในการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

2.3 เกิดนอกบ้าน (อาคารที่ไม่บ้านเลขที่หรือสถานที่อื่น ๆ เช่น ศาลาพักผู้โดยสาร บนแท็กซี่ เป็นต้น)

- **ขั้นตอนการดำเนินการ**

- 1) บิดาหรือมารดาสามารถแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่เด็กเกิด
- 2) เมื่อแจ้งการเกิดต่อกำนัน/ผู้ใหญ่บ้านในฐานะนายทะเบียนประจำหมู่บ้านที่ เด็กเกิดแล้ว จะมีการออกหลักฐานรับแจ้งการเกิด ท.ร.1 ตอนหน้า ให้
- 3) จากนั้นจึงไปแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น
- 4) นายทะเบียนจะดำเนินการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง จากพยานเอกสารต่าง ๆ สอบพยานบุคคลเพื่อรับรองข้อเท็จจริง (ได้แก่ บิดา มารดา ผู้ทำคลอด / ผู้รู้เห็นการเกิด กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน) ตลอดจนพยานหลักฐานอื่น ๆ (ถ้ามี)
- 5) หากนายทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลดังกล่าวเกิดในประเทศไทยจริง ก็จะออกสูติบัตรให้แก่ผู้แจ้งการเกิด

- **ระยะเวลา**

ตั้งแต่วันพ้นกำหนด 15 วัน นับแต่วันเกิด แต่กรณีที่มีเหตุจำเป็น ให้แจ้งภายหลังได้แต่ต้องไม่เกิน 30 วัน นับแต่วันเกิด และระยะเวลาในการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

ข้อควรรู้เพิ่มเติม

- 1) หนังสือรับรองการเกิด (ท.ร.1/1) ที่โรงพยาบาลออกให้ และใบรับการแจ้งการเกิด (ท.ร.1 ตอนหน้า) ที่กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านออกให้ ไม่ใช่ใบเกิดหรือสูติบัตร
- 2) ในการแจ้งการเกิด จะต้องแจ้งชื่อเด็กในคราวเดียวกันเพื่อจะได้จดบันทึกในใบเกิดหรือสูติบัตร และเมื่อได้รับใบเกิดหรือสูติบัตรแล้วให้ตรวจสอบข้อมูลเพื่อความถูกต้องอีกครั้ง
- 3) บุคคลที่สามารถแจ้งการเกิดเกินกำหนดได้ทางกฎหมายมีได้กำหนดอายุชั้นสูงสุดเอาไว้
- 4) สูติบัตรที่นายทะเบียนออกให้จะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงของเด็กแต่ละคน ดังนี้

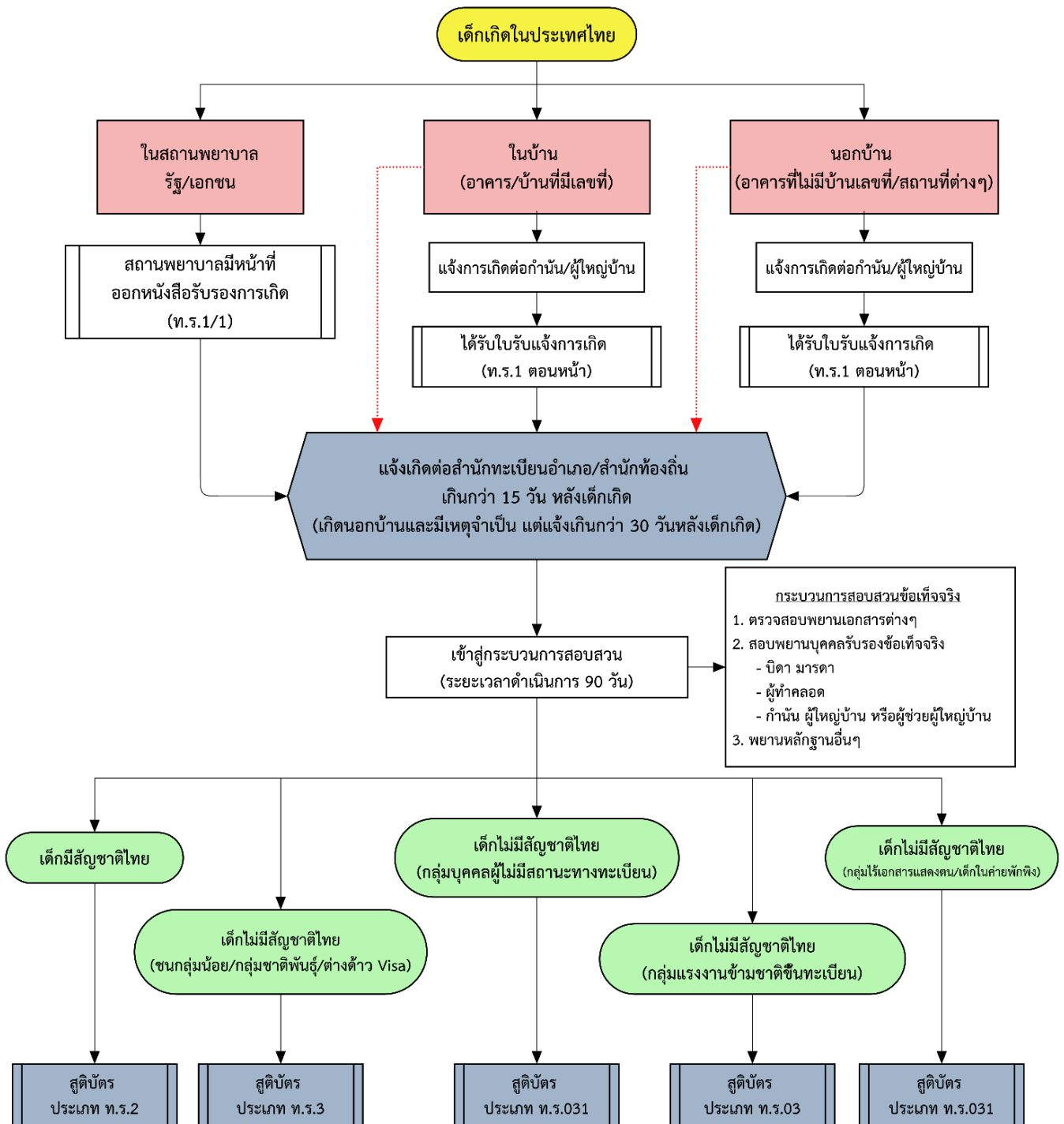
กรณีที่ 1 เด็กที่มีสัญชาติไทยจะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.1

กรณีที่ 2 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (ชนกลุ่มน้อย หมายถึง กลุ่มที่บิดาหรือมารดามีบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย/กลุ่มชาติพันธุ์/คนต่างด้าวที่มีหนังสือเดินทางและวีซ่าที่อยู่ในประเทศไทย แต่ไม่รวมถึงกลุ่มแรงงาน 3 สัญชาติที่ขึ้นทะเบียนและผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้ว) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.3

กรณีที่ 3 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (กลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน/เด็กในค่ายพักพิง) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.031

กรณีที่ 4 เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย (กลุ่มแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนแล้ว) จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.03

กระบวนการจดทะเบียนการเกิดของประเทศไทย
(การแจ้งเกิดเกินกำหนด)
พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

หมายเหตุ :

- 1) เด็กไม่มีสัญชาติไทย (ชนกลุ่มน้อย/กลุ่มชาติพันธุ์) หมายถึง กลุ่มที่บิดาหรือมารดาบิดรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย เลขประจำตัวขึ้นต้นด้วย 6 หรือ 7 รวมถึงกลุ่มคนต่างด้าวทั่วไปที่มี Visa อยู่ในประเทศไทย
- 2) กลุ่มต่างด้าว คือ Visa หมายถึง กลุ่มบุคคลต่างด้าวทั่วไปที่มี Passport และ Visa ที่อยู่ในประเทศไทย ไม่รวมกลุ่มแรงงานข้ามชาติ 3 สัญชาติ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนและพิสูจน์สัญชาติแล้ว
- 3) กลุ่มแรงงานข้ามชาติขึ้นทะเบียน ระบบการจัดการและการออกเอกสารการจดทะเบียนการเกิดในแต่ละช่วงมีเวลาความแตกต่างกัน กล่าวคือ ในอดีตก่อนมีการพิสูจน์สัญชาติ เด็กที่เกิดในประเทศไทยจะได้รับสูติบัตรประเภท ท.ร.03 แต่หากบิดาหรือมารดาพิสูจน์สัญชาติแล้วและได้รับ Visa ให้อยู่ในประเทศไทยเพื่อทำงาน บุตรที่เกิดจะได้รับ ท.ร.3 แต่ ณ วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2561 เป็นต้นมามีการออกระเบียบฯ กำหนดให้เด็กที่เกิดจากกลุ่มแรงงานข้ามชาติทุกคนจะได้รับ ท.ร.03 ยกเว้นแรงงานข้ามชาติที่ไม่ปรากฏเอกสารพิสูจน์ตนใดๆ เลย หากมีบุตรจะได้รับ ท.ร.031

3. การแจ้งเกิดกรณีเด็กแรกเกิด/เด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้ง⁸

เมื่อพบเด็กแรกเกิดหรือเด็กไร้เดียงสาที่อายุไม่เกิน 7 ปี ถูกทอดทิ้งไว้ ผู้พบเด็กจะต้องดำเนินการดังนี้

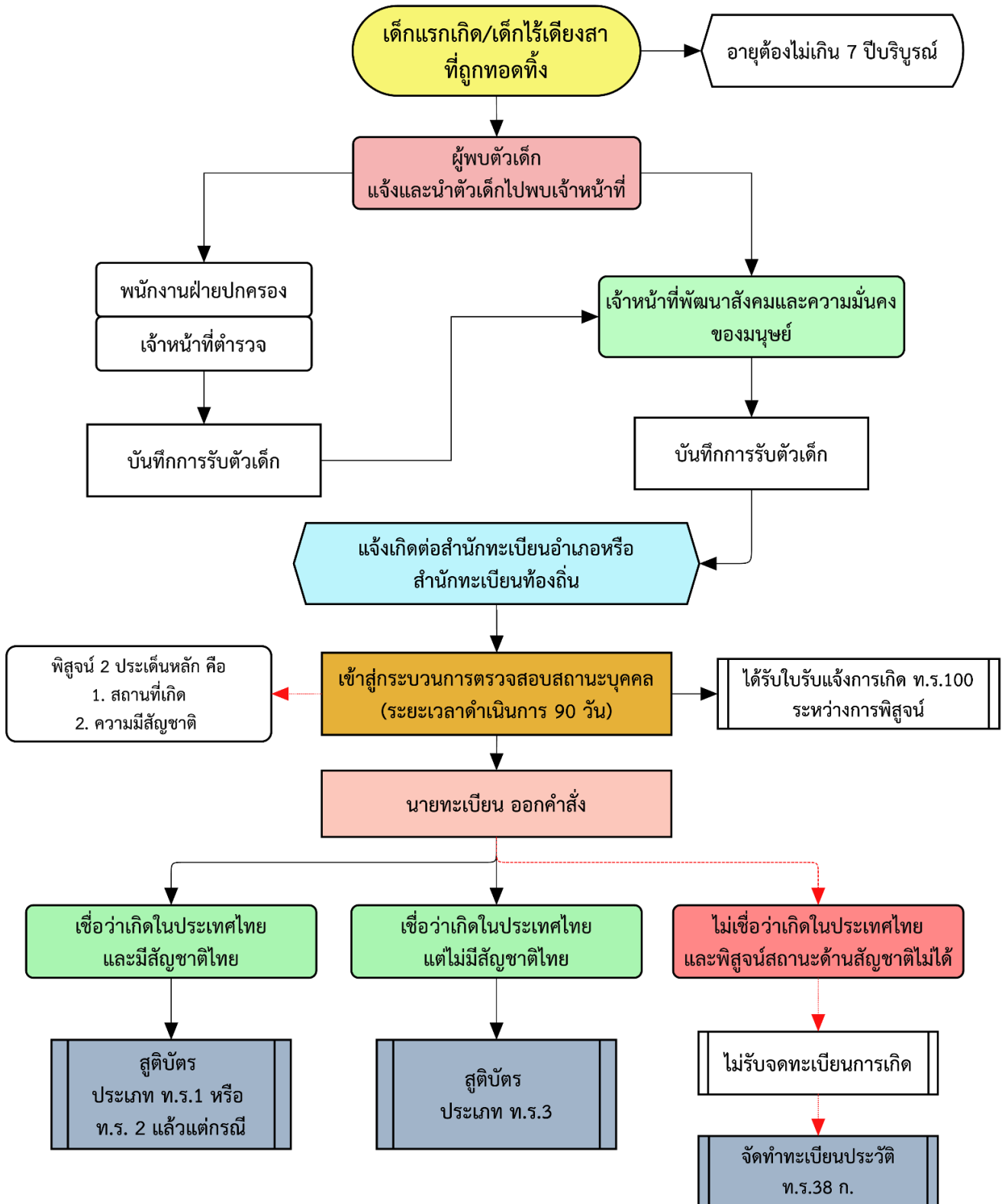
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) ผู้พบตัวเด็กจะต้องแจ้งและนำตัวเด็กไปให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งสามารถนำส่งเด็กได้ 2 วิธี ดังนี้
กรณีที่ 1 นำส่งตัวเด็กให้กับพนักงานฝ่ายปกครอง(กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ปลัดอำเภอ ฯ) หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ
  - พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการบันทึกการรับตัวเด็ก
  - จากนั้นจะนำตัวเด็กส่งให้แก่เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ลงบันทึกการรับตัวเด็ก และดำเนินการแจ้งการเกิดให้กับเด็กตามกฎหมาย**กรณีที่ 2** นำส่งตัวเด็กต่อเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เจ้าหน้าที่ประชาสงเคราะห์)
  - เจ้าหน้าที่จะลงบันทึกการรับตัวเด็กไว้
  - เจ้าหน้าที่จะดำเนินการแจ้งการเกิดต่อสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น
- 2) เมื่อเจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (เจ้าหน้าที่ประชาสงเคราะห์) มีการแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการตรวจสอบสถานะบุคคล โดยจะตรวจสอบเรื่องสถานที่เกิดและสัญชาติของเด็ก (ในระหว่างพิสูจน์สถานะบุคคลของเด็ก นายทะเบียนจะออกเอกสารใบรับแจ้งการเกิด ท.ร.100 ให้ก่อน)
- 3) นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่ง ซึ่งมีความเป็นไปได้ 3 กรณี ดังนี้
กรณีที่ 1 เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยและมีสัญชาติไทย จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.1 หรือ ท.ร. 2 แล้วแต่กรณี
กรณีที่ 2 เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยแต่ไม่มีสัญชาติไทย จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.3
กรณีที่ 3 ไม่เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยและพิสูจน์สถานะอันว่าด้วยสัญชาติมิได้ นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนการเกิด แต่จะดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.38 ก.) และออกบัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตนให้แก่เด็กไว้

3.2 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ในกระบวนการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักทะเบียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

กระบวนการจดทะเบียนการเกิดของประเทศไทย
(กรณีเด็กแรกเกิด/เด็กไร้เดียงสาที่ถูกทอดทิ้ง)
มาตรา 19 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

4. การแจ้งเกิดกรณีของเด็กเร่ร่อน/เด็กไม่มีพ่อแม่หรือพ่อแม่ทอดทิ้ง ซึ่งอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์ (หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชนที่จดทะเบียนตามกฎหมาย)⁹

4.1 คุณสมบัติ

- เป็นเด็กเร่ร่อน หรือเด็กที่ไม่ปรากฏพ่อแม่ หรือเด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง
- เด็กดังกล่าวจะต้องอยู่ในความดูแลของสถานสงเคราะห์¹⁰

4.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) เมื่อเจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์ได้รับตัวเด็กมาแล้ว หัวหน้าหน่วยงานที่ทำการสงเคราะห์จะต้องแจ้งการเกิดให้แก่เด็กภายใน 15 วันนับแต่วันที่รับตัวเด็กมา ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น
- 2) เมื่อ มีการแจ้งการเกิดต่อนายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการตรวจสอบสถานะบุคคล โดยจะตรวจสอบเรื่องสถานที่เกิดและสัญชาติของเด็ก (ในระหว่างพิสูจน์สถานะบุคคลของเด็ก นายทะเบียนจะออกเอกสารใบรับแจ้งการเกิด ท.ร.100 ให้ก่อน)
- 3) นายทะเบียนพิจารณาและมีคำสั่ง ซึ่งมีความเป็นไปได้ 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยและมีสัญชาติไทย จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.1 หรือ ท.ร. 2 แล้วแต่กรณี

กรณีที่ 2 เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยแต่ไม่มีสัญชาติไทย จะได้รับสูติบัตร ประเภท ท.ร.3

กรณีที่ 3 ไม่เชื่อว่าเกิดในประเทศไทยและพิสูจน์สถานะอันว่าด้วยสัญชาติมิได้ นายทะเบียนจะไม่รับจดทะเบียนการเกิด แต่จะดำเนินการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (ท.ร.38 ก.) และออกบัตรประจำตัวหรือเอกสารแสดงตนให้แก่เด็กไว้

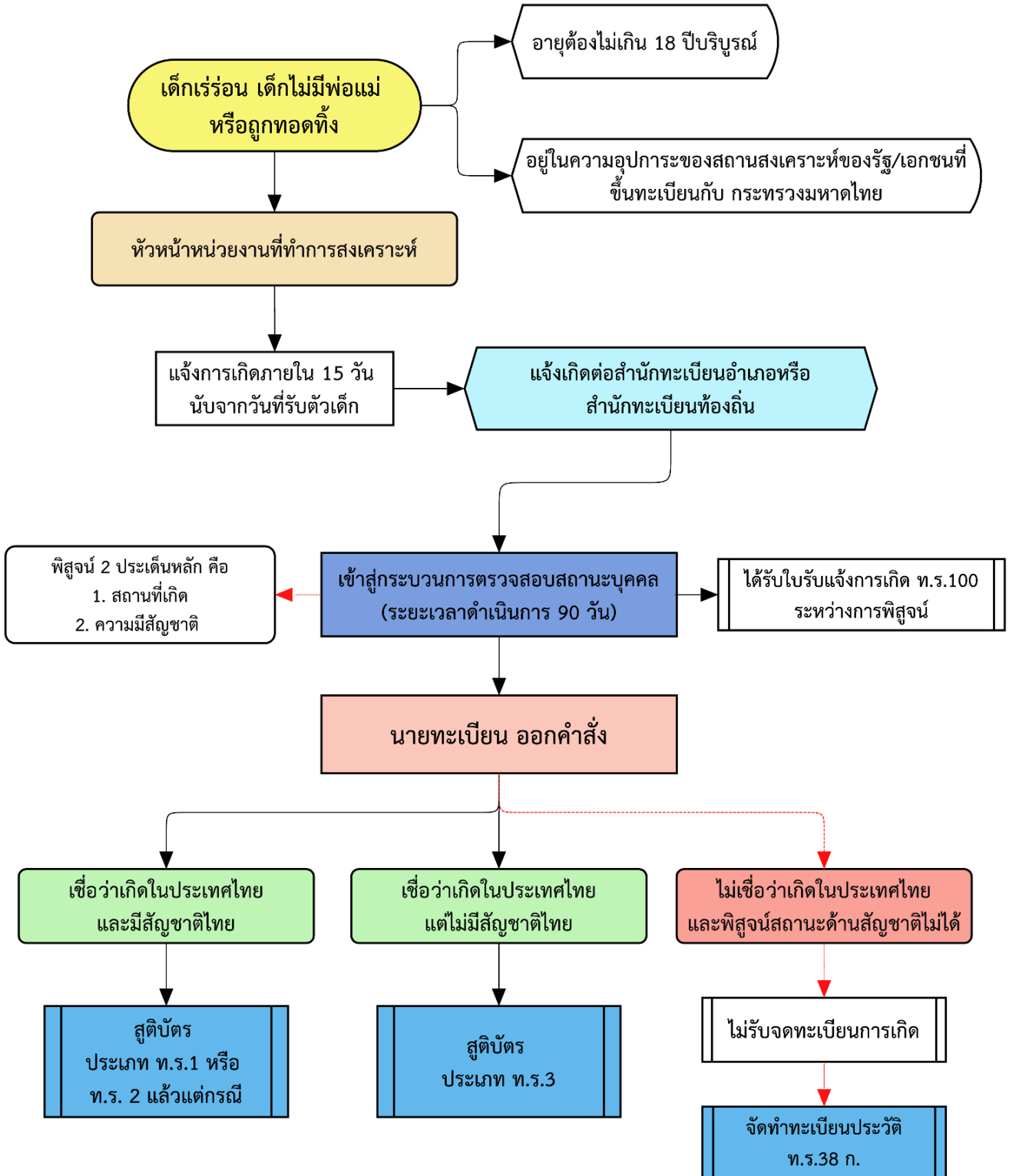
4.3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ในกระบวนการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักทะเบียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

⁹ มาตรา 19/1 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

¹⁰ สถานสงเคราะห์ อาจเป็นสถานสงเคราะห์ของรัฐ หรือของเอกชนก็ได้ แต่จะต้องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงมหาดไทย

กระบวนการจดทะเบียนการเกิดของประเทศไทย
 (เด็กเร่ร่อน เด็กไม่มีพ่อแม่ หรือถูกทอดทิ้ง และอยู่ภายใต้การอุปการะของสถานสงเคราะห์)
 มาตรา 19/1 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

5. การขอออกหนังสือรับรองการเกิด 20/1¹¹

5.1 คุณสมบัติ

- 1) เป็นบุคคลที่เกิดในประเทศไทย
- 2) มีหมายเลขประจำตัวในระบบทะเบียนราษฎรแล้ว
- 3) ไม่มีสูติบัตรหรือสูติบัตรสูญหายและสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องไม่สามารถสืบค้นหรือคัดสำเนาสูติบัตรได้
- 4) มีความจำเป็นและประสงค์จะได้รับการจดทะเบียนการเกิด

5.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 1) ผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด (กรณีผู้ขอหนังสือรับรองการเกิดอายุไม่เกิน 15 ปี บริบูรณ์ ให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่อุปการะเลี้ยงดูเป็นผู้ยื่นแทน) ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ที่ผู้นั้นเกิด หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือปัจจุบันอาศัยอยู่
- 2) เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดแล้วจะต้องออก “ใบรับคำร้อง” ให้แก่ผู้ร้องไว้เป็นหลักฐาน หรืออาจคัดสำเนาคำขอตั้งกล่าวแล้วรับรองสำเนาเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานแสดงการรับเรื่องไว้แล้ว (หากนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องไม่ออกให้ ผู้ยื่นคำร้องจะต้องสอบถามและแจ้งให้มีการออกเอกสารดังกล่าวให้)
- 3) จากนั้นนายทะเบียนจะตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้องขอ โดยจะตรวจสอบการมีชื่อหรือรายการบุคคลทางทะเบียนราษฎร และสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นบุคคลเดียวกันกับบุคคลที่มีชื่อในเอกสารทางทะเบียนราษฎรหรือไม่

- 4) นายทะเบียนจะดำเนินการสอบปากคำพยานบุคคลเพื่อรับรองข้อเท็จจริง
  - สอบปากคำผู้ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด (โดยจะสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับบิดา มารดา สัญชาติของบิดามารดา สถานที่เกิด จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา และที่อยู่ปัจจุบัน)
  - สอบปากคำบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด หรือผู้ปกครองผู้อุปการะเลี้ยงดู ผู้ทำคลอด (ถ้ามี)
  - สอบปากคำพยานบุคคลอื่น ๆ ที่น่าเชื่อถือ 12 อย่างน้อย 2 คน
  - พยานเอกสารหรือหลักฐานอื่น ๆ
- 5) นายทะเบียนจะพิจารณาและมีคำสั่ง

กรณีที่ 1 เห็นว่าพยานหลักฐานของผู้ยื่นคำร้องขอน่าเชื่อได้ว่าเป็นผู้เกิดในประเทศไทย ก็จะออกหนังสือรับรองการเกิด 20/1 ให้แก่ผู้ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิด

กรณีที่ 2 เห็นว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะยืนยันได้ว่าเป็นผู้ที่เกิดในประเทศไทย นายทะเบียนจะมีคำสั่งไม่อนุญาต และจะแจ้งคำสั่งดังกล่าวไปยังผู้ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดเป็นหนังสือภายใน 3 วัน นับแต่วันที่มีคำสั่ง พร้อมเหตุผลประกอบ เพื่อให้ผู้ยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามกฎหมายต่อไป

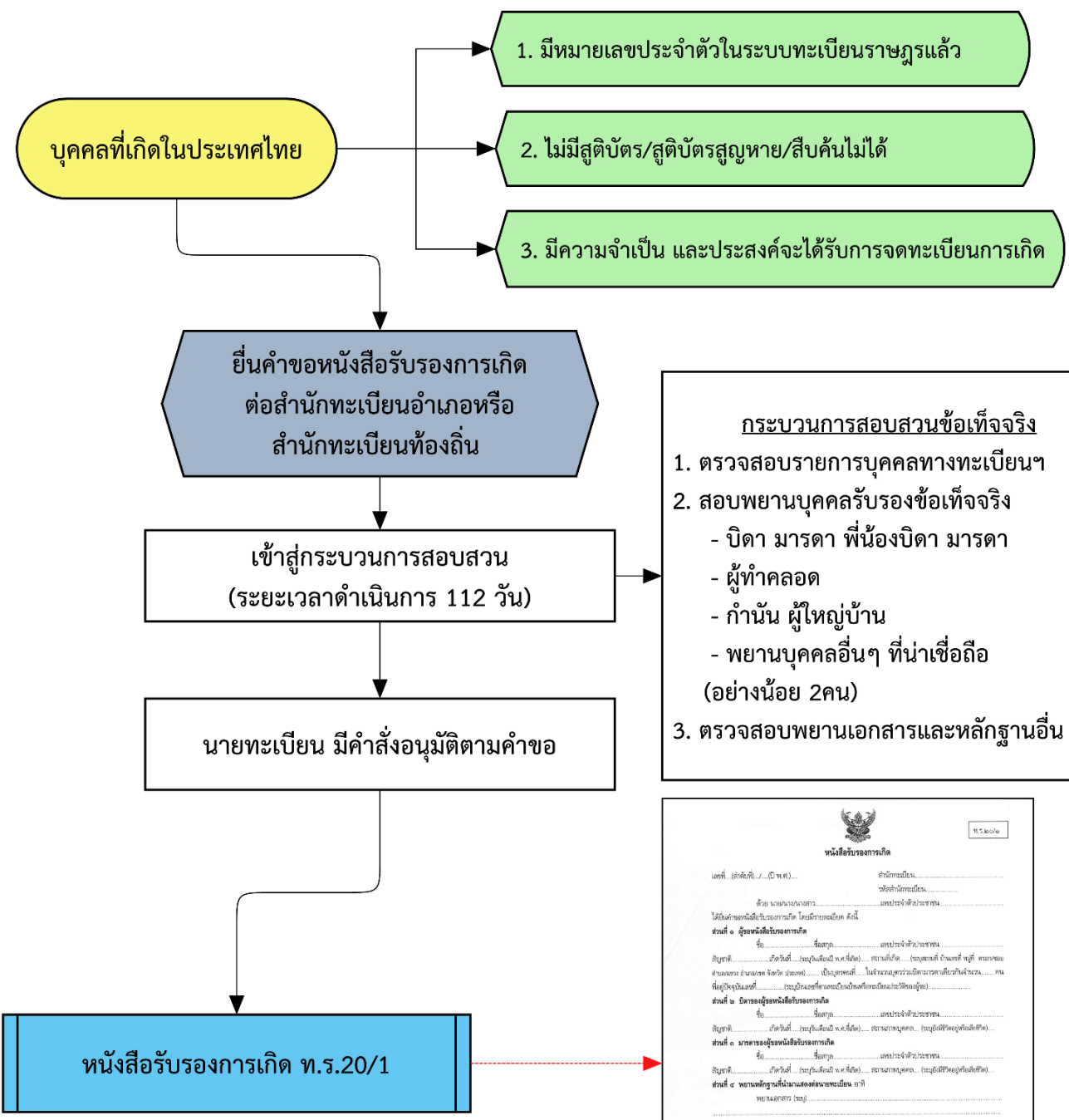
5.3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอหนังสือรับรองการเกิดต่อนายทะเบียนแล้ว จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 112 วัน

¹¹ มาตรา 19/1 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ประกอบ ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา 20/1 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2551

¹² พยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ หมายถึง ผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน มีบ้านมั่นคง เป็นที่เคารพนับถือของประชาชนในท้องถิ่น มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งชัดเจน และรู้จักคุ้นเคยกับครอบครัวผู้ยื่นคำร้องขอเป็นอย่างดี เป็นผู้รู้เห็นการเกิดหรือสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่เกิดของผู้ขอหนังสือรับรองการเกิด หรือหากพยานเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการบำนาญ ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 3 หรือเทียบเท่าระดับ 3 ขึ้นไป หรือกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านก็ได้

กระบวนการจดทะเบียนการเกิดของประเทศไทย
(การออกหนังสือรับรองการเกิด 20/1)
พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

- กระบวนการสอบสวนข้อเท็จจริง**
1. ตรวจสอบรายการบุคคลทางทะเบียนฯ
  2. สอบพยานบุคคลรับรองข้อเท็จจริง
    - บิดา มารดา พี่น้องบิดา มารดา
    - ผู้ทำคลอด
    - กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
    - พยานบุคคลอื่นๆ ที่น่าเชื่อถือ (อย่างน้อย 2 คน)
  3. ตรวจสอบพยานเอกสารและหลักฐานอื่น

หมายเหตุ
วิธีปฏิบัติเป็นไปตาม ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิด ตามมาตรา 20/1 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551

การขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียน ตามมาตรา 38 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติ การทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551¹³ (คนไร้รัฐโดยสิ้นเชิง)

1. คุณสมบัติ

- 1.1 ไม่มีเอกสารทางทะเบียนราษฎรและไม่มีเลขประจำตัว 13 หลัก (หรือเป็นคนไร้รัฐไร้สัญชาติ)
- 1.2 ไม่มีเอกสารราชการที่แสดงว่ามีสัญชาติหรือเป็นราษฎรของประเทศอื่น ๆ
- 1.3 มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง/อาศัยอยู่จริงในพื้นที่ของสำนักทะเบียนที่จัดทำทะเบียนประวัติ
- 1.4 เป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

2. ขั้นตอนการดำเนินการ

- 2.1 ยื่นคำขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่จริง

13 อ้างอิงขั้นตอนการดำเนินการจาก หนังสือสั่งการสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309./ว 36 เรื่อง การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท ๐ ลงวันที่ 29 กันยายน 2559 และ หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท.0309.8/ ว 156 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2563

2.2 เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอออก “ใบรับคำร้อง” หรือถ่ายเอกสารคำร้องให้แก่ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน (หากไม่มีการออกใบรับคำร้องไว้เป็นหลักฐาน ตลอดจนไม่ปรากฏเลขรับคำร้องและลายมือชื่อผู้รับคำร้อง ผู้ยื่นคำร้องต้องแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องให้ออกใบรับคำร้องและลงรายการไว้ในเอกสารดังกล่าวให้ครบถ้วน)

2.3 นายทะเบียนอำเภอ/ท้องถิ่น จะตรวจสอบคุณสมบัติ

- เรียกตรวจพยานเอกสาร (ถ้ามี)
- ตรวจสอบรายการบุคคลทางทะเบียนราษฎร
- สอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ¹⁴ ซึ่งรู้เห็นการอาศัยอยู่จริงในประเทศไทย จำนวน 1-2 คน
- ตรวจสอบการมีภูมิลำเนาในประเทศไทย (เช่น ตั้งบ้านเรือนอยู่จริง การประกอบอาชีพ มีครอบครัว เป็นต้น)

2.4 พิจารณาและมีคำสั่ง

- **กรณีอนุมัติ** (เห็นว่าเป็นบุคคลที่เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนด)
  - เจ้าหน้าที่จะจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามแบบ ท.ร.38 ก. และออกบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน 0-xxxx-00xx-xx-x (เลขประจำตัว 13 หลักขึ้นต้นด้วยเลข 0 และหลักที่หกและเจ็ดเป็น 00)
  - ผู้ร้องควรตรวจสอบข้อมูลในบัตรประจำตัวบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน และขอคัดทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนตามแบบ ท.ร.38 ข
- **กรณีไม่อนุมัติ**

สำนักทะเบียนจะแจ้งเป็นหนังสือไปยังผู้ร้องภายใน 3 วันนับแต่วันที่นายทะเบียนมีคำสั่ง เพื่อให้ใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุมัติ

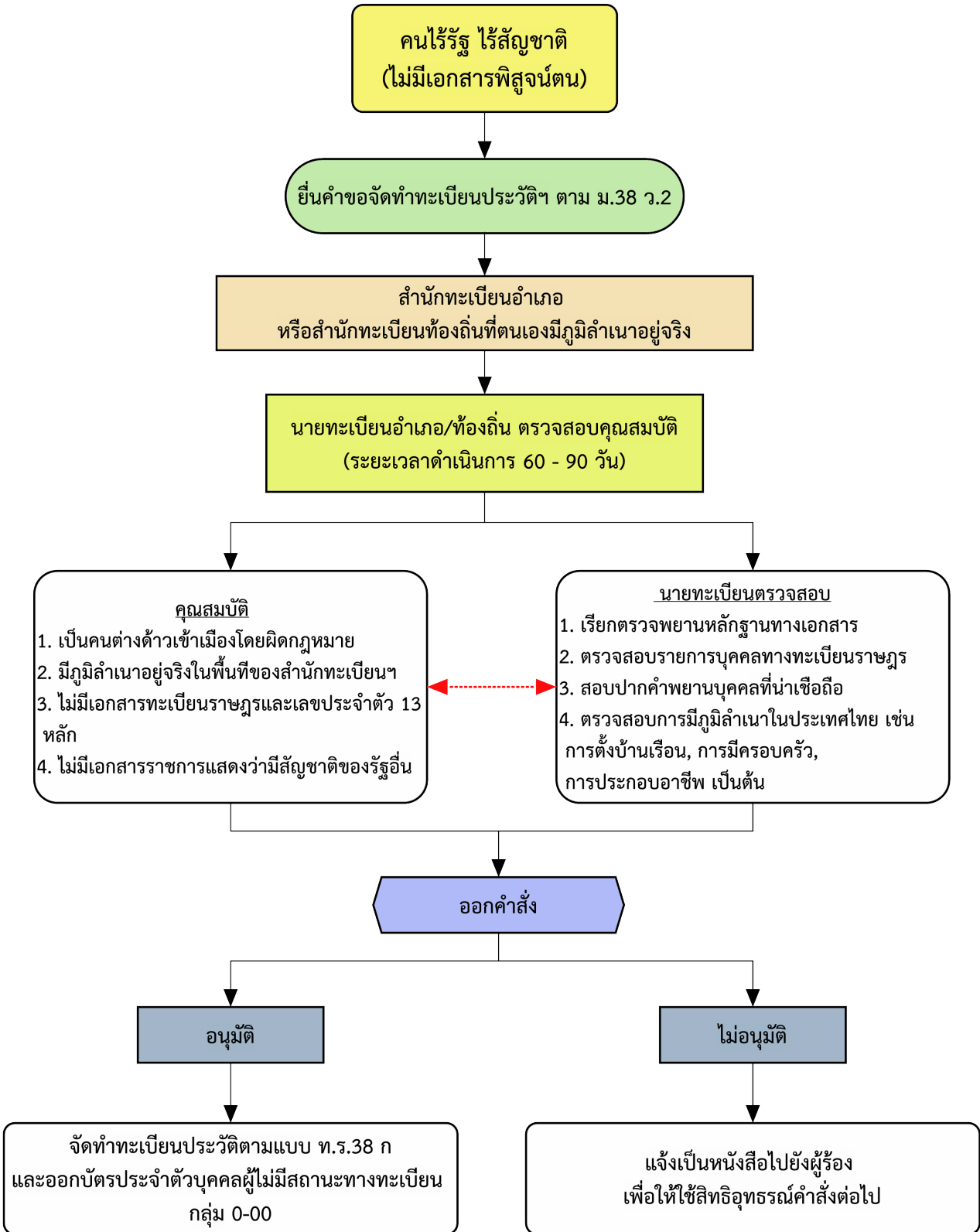
3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จใช้เวลาไม่เกิน 60-90 วัน¹⁵ (หากไม่อาจดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าวได้ สำนักทะเบียนฯจะต้องมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ร้อง พร้อมเหตุผล)

14 พยานบุคคลที่มักถูกเรียกสอบปากคำอาจจะเป็นเจ้าบ้านหรือบุคคลที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังที่ผู้ยื่นคำร้องอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่เป็นเพื่อนบ้านอาศัยอยู่ใกล้เคียงกัน โดยลักษณะของพยานที่น่าเชื่อถือ ตามที่กรมการปกครองได้เคยกำหนดไว้ ได้แก่ (1) ต้องเป็นผู้ที่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้าน (2) มีถิ่นที่อยู่เป็นหลักแหล่งในท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ไม่น้อยกว่า 5 ปี (3) เป็นบุคคลที่ชุมชนให้การยอมรับนับถือหรือให้การยกย่องสรรหา (4) มีความประพฤติดีและต้องรู้จักคุ้นเคยกับผู้ร้องหรือครอบครัวของผู้ร้องเป็นอย่างดี

15 ระยะเวลาในการดำเนินการ ตั้งแต่การรับคำร้อง รวบรวม ตรวจสอบพยานหลักฐาน ตลอดจนพิจารณาและออกคำสั่งขออนายทะเบียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ภายใน 30 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จได้ให้ขยายไปอีก 30 วัน โดยต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ร้องทราบพร้อมระบุเหตุผล แต่อย่างไรก็ตามระยะเวลาดังกล่าวตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดระยะเวลาตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการจะต้องไม่เกิน 90 วัน

การขอจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
มาตรา 38 วรรค 2 พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.2 พ.ศ. 2551

การขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคล ในทะเบียนราษฎร ตามข้อ 97 แห่งระเบียบสำนักทะเบียน ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

1 คุณสมบัติ

- 1.1 เป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมาย แต่ไม่ได้รับการบันทึกชื่อและรายการบุคคลลงในทะเบียนราษฎรของประเทศไทย และ
- 1.2 ไม่มีหลักฐานทางเอกสารใด ๆ ที่แสดงถึงหรือระบุว่ามิมีสัญชาติไทย

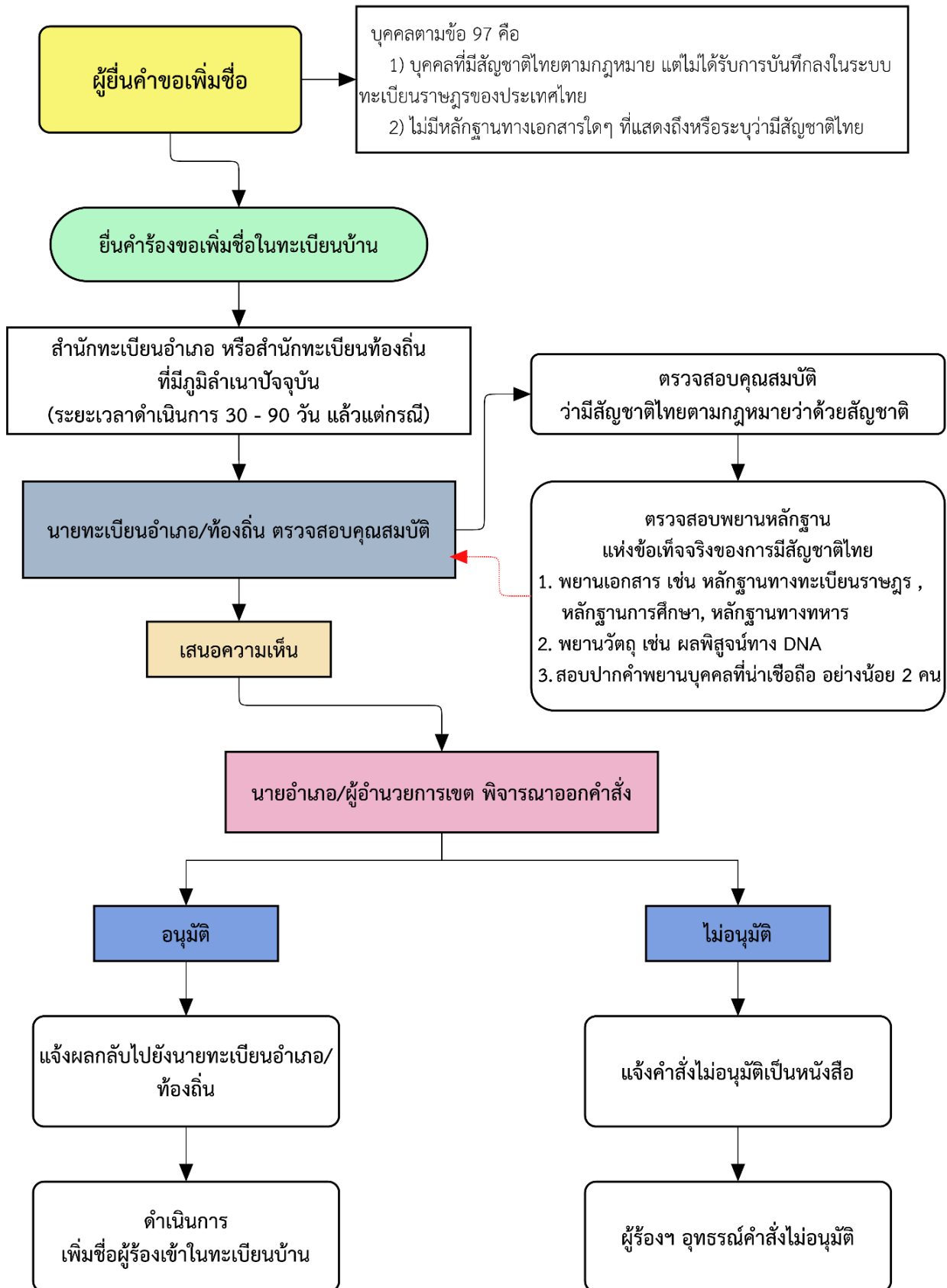
2 ขั้นตอนการดำเนินการ¹⁶

- 2.1 ยื่นคำร้องขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎร(ทะเบียนบ้าน) พร้อมพยานหลักฐาน ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในปัจจุบัน
- 2.2 เมื่อนายทะเบียนได้รับคำร้องขอแล้วจะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติว่ามีคุณสมบัติครบถ้วนว่ามีสัญชาติไทยตามกฎหมายสัญชาติหรือไม่ โดยตรวจสอบพยานหลักฐาน ดังนี้
  - พยานเอกสาร (เช่น หลักฐานทางทะเบียนราษฎร หลักฐานทางการศึกษา หลักฐานทางการทหาร เป็นต้น)
  - พยานวัตถุ (เช่น ผลการตรวจพิสูจน์ทางพันธุกรรม หรือ DNA เป็นต้น) และ
  - สอบปากคำพยานบุคคล ได้แก่ ผู้ขอเพิ่มชื่อ เจ้าบ้าน บิดามารดาหรือญาติพี่น้อง (ถ้ามี) หรือ บุคคลที่น่าเชื่อถืออย่างน้อย 2 คน
- 2.3 นายทะเบียนตรวจสอบว่าผู้ร้องขอมีชื่อและรายการบุคคลอยู่ในทะเบียนบ้านแห่งอื่นหรือไม่
- 2.4 เมื่อนายทะเบียนตรวจสอบเสร็จแล้ว ก็จะรวบรวมพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอไปยังนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต เพื่อพิจารณาออกคำสั่ง
- 2.5 เมื่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตพิจารณามีคำสั่งแล้ว มีความเป็นไปได้ใน 2 กรณี ได้แก่
  - กรณีที่ 1 มีคำสั่งอนุมัติ
  - กรณีที่ 2 มีคำสั่งไม่อนุมัติ
- 2.6 กรณีมีคำสั่งอนุมัติแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลของผู้ร้องเข้าไปในทะเบียนบ้าน และกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้องขอ
- 2.7 กรณีที่มีคำสั่งไม่อนุมัติ นายทะเบียนจะแจ้งคำสั่งไม่อนุมัติมายังผู้ร้องเป็นหนังสือ เพื่อให้ผู้ร้องสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายต่อไป

3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 30-60 วัน นับแต่กรณี

การขอเพิ่มชื่อและรายการบุคคล (สัญชาติไทย) ลงในทะเบียนราษฎร ข้อ 97 ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

การขอลงรายการสัญชาติตามระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคล ในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

1 คุณสมบัติ

- 1.1 เป็นชาวไทยภูเขา¹⁷ หรือบุคคลบนพื้นที่สูง¹⁸ ที่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัว
- 1.2 ใช้บังคับในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ 20 จังหวัด ได้แก่ กาญจนบุรี กำแพงเพชร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก น่าน ประจวบคีรีขันธ์ พะเยา พิษณุโลก เพชรบุรี เพชรบูรณ์ แพร่ แม่ฮ่องสอน ราชบุรี เลย ลำปาง ลำพูน สุโขทัย สุพรรณบุรี และอุทัยธานี

2 ขั้นตอนการดำเนินการ¹⁹

- 2.1 ผู้ร้อง²⁰ ยื่นคำร้องขอลงรายการสัญชาติเป็นไทย ณ สำนักทะเบียนอำเภอ/สำนักทะเบียนท้องถิ่น ที่ตนเองมีภูมิลำเนาอยู่จริง เมื่อยื่นคำร้องแล้วนายทะเบียนจะต้องออกใบรับคำร้องให้แก่ผู้ยื่นเก็บไว้เป็นหลักฐาน

17 ชาวไทยภูเขา หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่อาศัยทำกินหรือบรรพชนอาศัยทำกินอยู่บนพื้นที่สูงในประเทศไทย ซึ่งมีวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ภาษาและการดำเนินชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ประกอบด้วย 9 ชาติพันธุ์หลัก

18 บุคคลบนพื้นที่สูง หมายถึง บุคคลซึ่งเป็นชาวไทยภูเขา คนไทย หรือกลุ่มชนอื่น ๆ ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ซึ่งรัฐบาลไม่ได้มีนโยบายดูแลดำเนินการเป็นการเฉพาะ และหมายรวมถึงบุคคลบนพื้นที่สูงที่อพยพลงมาอาศัยอยู่บนพื้นราบด้วย

19 ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

20 ผู้ยื่นคำร้องขอที่บรรลุนิติภาวะแล้ว สามารถยื่นด้วยตนเอง ยื่นให้ภรรยา และบุตรได้ด้วย กรณีเป็นผู้เยาว์ที่บิดามารดาเสียชีวิตแล้วหรือไม่ทราบที่อยู่ ให้ผู้อุปการะเลี้ยงดูเป็นผู้ยื่นแทนได้

- 2.2 เมื่อได้รับคำร้องขอแล้วนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น จะตรวจสอบคุณสมบัติ โดยตรวจสอบพยานหลักฐานของการได้สัญชาติไทย ได้แก่
- พยานเอกสาร เช่น เอกสารที่ได้จากการจัดทำทะเบียนประวัติต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร (เช่น แบบพิมพ์ฯ ทร.ชช. ทะเบียนสำรวจบัญชีบุคคลในบ้าน ทร.13) เอกสารต่าง ๆ ที่ทางราชการออกให้เพื่อรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย (เช่น หนังสือรับรองการเกิด สูติบัตร เป็นต้น) หรือเอกสารอื่น ๆ ที่มีรายละเอียดที่สามารถพิสูจน์ข้อเท็จจริง เพื่อให้ได้รับการรับรองสิทธิในสัญชาติไทยได้
  - พยานวัตถุ เช่น เหรียญชวเขา เป็นต้น
  - สอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ²¹ ทั้งนี้ หากนายทะเบียนเห็นว่าเอกสารยังไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง นายทะเบียนจะแจ้งมายังผู้ร้อง ซึ่งผู้ร้องจะต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องหรือจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ครบถ้วนถูกต้องตามที่นายทะเบียนแจ้งมา
- 2.3 จากนั้นนายทะเบียนจะรวบรวมหลักฐานและความเห็นเสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณาออกคำสั่ง
- 2.4 เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วมีคำสั่งได้ใน 2 กรณี ได้แก่
- กรณีที่ 1** มีคำสั่งอนุมัติ
- กรณีที่ 2** มีคำสั่งไม่อนุมัติ
- 2.5 กรณีนายอำเภอมีคำสั่งอนุมัติ จะส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก
- 2.6 เมื่อกำหนดเลขประจำตัวประจำตัว 13 หลักแล้ว นายทะเบียนจะดำเนินการลงรายการสัญชาติเป็นไทยให้แก่ผู้ร้อง
- 2.7 กรณีนายอำเภอมีคำสั่งไม่อนุมัติ นายทะเบียนจะแจ้งคำสั่งไม่อนุมัติดังกล่าวเป็นหนังสือไปยังผู้ร้อง เพื่อให้ผู้ร้องใช้สิทธิในการอุทธรณ์²² ตามกฎหมายต่อไป

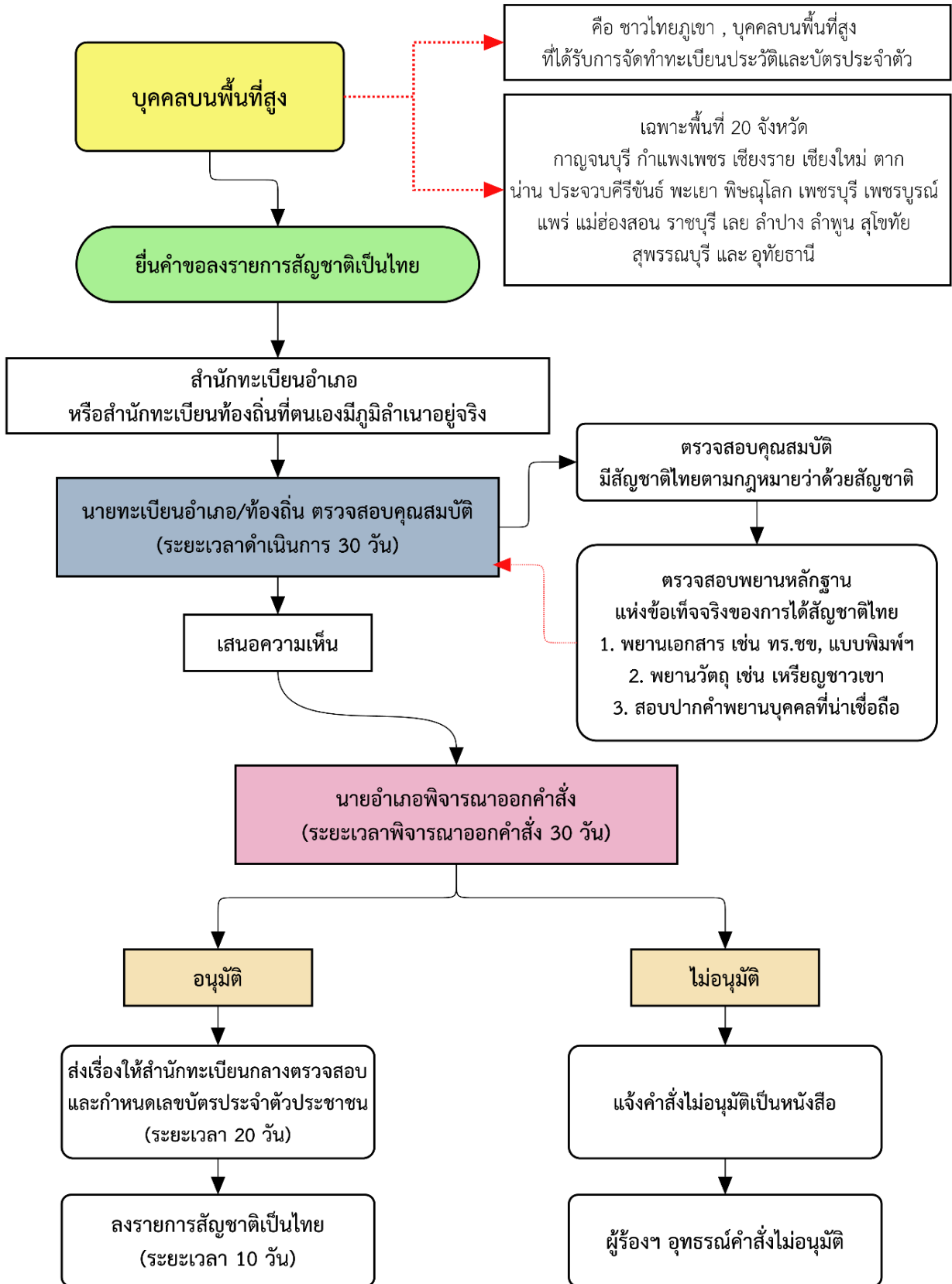
3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

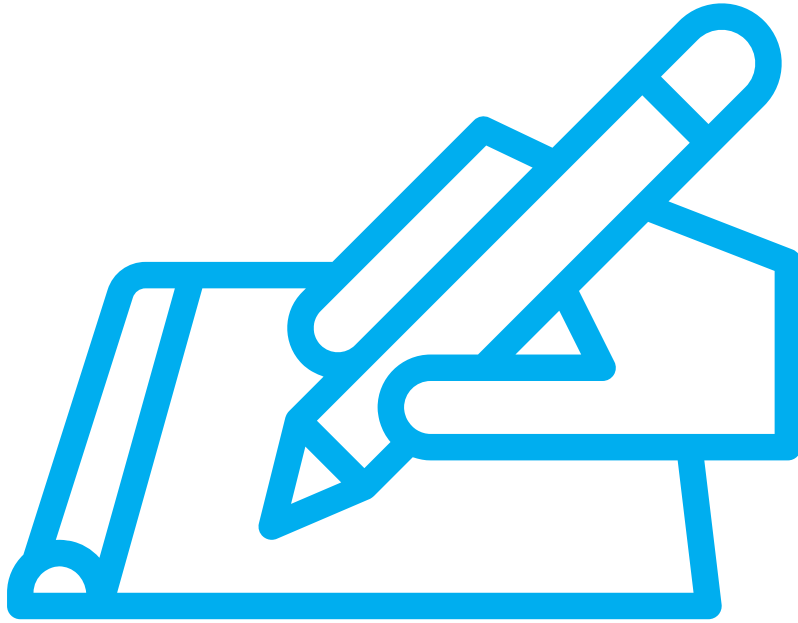
- เมื่อยื่นคำร้องแล้ว นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่น ต้องตรวจสอบคุณสมบัติและตรวจสอบพยานหลักฐานให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน
- เมื่อนายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นเสนอความเห็นต่อนายอำเภอแล้ว นายอำเภอต้องพิจารณาออกคำสั่งภายใน 30 วัน
- หากนายอำเภอพิจารณาอนุมัติแล้วส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชน จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 20 วัน
- เมื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักแล้ว จะต้องดำเนินการลงรายการสัญชาติไทยให้แล้วเสร็จภายใน 10 วัน

²¹ ผู้ร้องขออาจอ้างพยานบุคคลดังต่อไปนี้ได้ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรืออดีตกำนัน อดีตผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้นำเครือข่ายชุมชน หรืออดีตคณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่เคยปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่นั้น เจ้าหน้าที่ซึ่งทำการศึกษาวิจัยของสถาบันชาวเขา หรือหน่วยงานที่มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ภาษาศาสตร์หรือชาติพันธุ์ เป็นต้น เพื่อรับรองเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของบุคคลที่ยื่นคำร้อง เป็นต้น

²² โดยสามารถอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุมัติของนายอำเภอไปยังคณะกรรมการอุทธรณ์อำเภอ คณะกรรมการอุทธรณ์จังหวัด และคณะกรรมการอุทธรณ์ส่วนกลางได้ ตามลำดับ

การขอลงรายการสัญชาติ
ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาขอลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎร
ให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

การขอลงรายการสัญชาติไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

1 คุณสมบัติ

- 1.1 เป็นบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 (ปว.337) พ.ศ. 2515²³ หรือ เป็นบุตรของบุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทยตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 (ปว.337) พ.ศ. 2515
- 1.2 อาศัยอยู่จริงในประเทศไทย และ
- 1.3 มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร และ
- 1.4 มีความประพฤติดี หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย

²³ บุคคลที่ถูกถอนสัญชาติไทยหรือไม่ได้สัญชาติไทย ปว.337 ได้แก่ (1) บุคคลที่เกิดในประเทศไทย โดยบิดาเป็นคนต่างด้าวหรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และขณะเกิดบิดาหรือมารดาเป็น ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือ เป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ เป็นผู้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายคนเข้าเมือง ซึ่งบุคคลในกลุ่มแรกนี้เป็นบุคคลที่เกิดก่อนที่ ปว.337 บังคับใช้ กล่าวคือ วันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หากเข้าตามเงื่อนไขก็จะถูกถอนสัญชาติไทย หรือ (2) บุคคลที่เข้าเงื่อนไขตาม (1) ที่เกิดในประเทศไทย เมื่อ ปว.337 มีผลบังคับใช้แล้ว จะไม่ได้สัญชาติไทย กล่าวคือ เป็นบุคคลที่เกิดภายหลัง 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 แต่เกิดก่อนวันที่ 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535

2 ขั้นตอนการดำเนินการ²⁴

- 2.1 กรณีเด็กที่อายุต่ำกว่า 15 ปีบริบูรณ์ บิดา มารดา หรือผู้ปกครองของเด็กเป็นผู้ยื่นคำขอ แต่กรณีที่เป็นบุคคลที่อายุเกินกว่า 15 ปี ให้ยื่นคำขอด้วยตนเอง
- 2.2 ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทย ตามมาตรา 23 ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรหรือมีภูมิลำเนาปัจจุบัน พร้อมด้วยหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารการทะเบียนราษฎร หลักฐานที่แสดงว่าเกิดในประเทศไทย และเอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) เช่น หลักฐานการศึกษา หลักฐานการรับราชการทหาร หลักฐานการเสียภาษี หนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมหรือประเทศไทย ใบสำคัญถิ่นที่อยู่หรือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าว เป็นต้น²⁵
- 2.3 เมื่อยื่นคำขอแล้ว นายทะเบียนจะตรวจสอบคุณสมบัติว่าครบตามเงื่อนไขหรือไม่ โดยจะตรวจสอบจากพยานหลักฐาน
  - ตรวจสอบพยานหลักฐานการมีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎร เพื่อยืนยันว่าบุคคลในรายการทางทะเบียนราษฎรเป็นคนเดียวกันกับผู้ยื่นคำขอลงรายการสัญชาติไทยตาม มาตรา 23
  - สอบปากคำผู้ยื่นคำขอ โดยจะปรากฏรายละเอียดเกี่ยวกับ บิดามารดา สัญชาติของบิดามารดา สถานที่เกิด จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา และที่อยู่ปัจจุบัน
  - สอบปากคำพยานบุคคลผู้นำเชื่อถือเพื่อให้การรับรองเรื่องการมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยเป็นหลักแหล่งอยู่จริงติดต่อกันในประเทศไทย และเรื่องการมีความประพฤติดีหรือการทำคุณประโยชน์ให้แก่สังคมของผู้ยื่นคำขอ
- 2.4 หลังจากนั้นนายทะเบียนจะรวบรวมพยานหลักฐานพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต (แล้วแต่กรณี)
- 2.5 นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต (แล้วแต่กรณี) จะพิจารณาและมีคำสั่ง ดังกรณีต่อไปนี้

กรณีที่ 1 อนุมัติ ซึ่งหากมีคำสั่งอนุมัติแล้วก็จะมีการส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลางเพื่อตรวจสอบและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้ จากนั้นก็จะแจ้งผู้ร้องขอให้มาเพิ่มชื่อและลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนราษฎร

กรณีที่ 2 ไม่อนุมัติ สำนักทะเบียนจะแจ้งคำสั่งไม่อนุมัติเป็นหนังสือไปยังผู้ร้องขอ พร้อมเหตุผลประกอบเพื่อให้ผู้ร้องขอใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามกฎหมายต่อไป

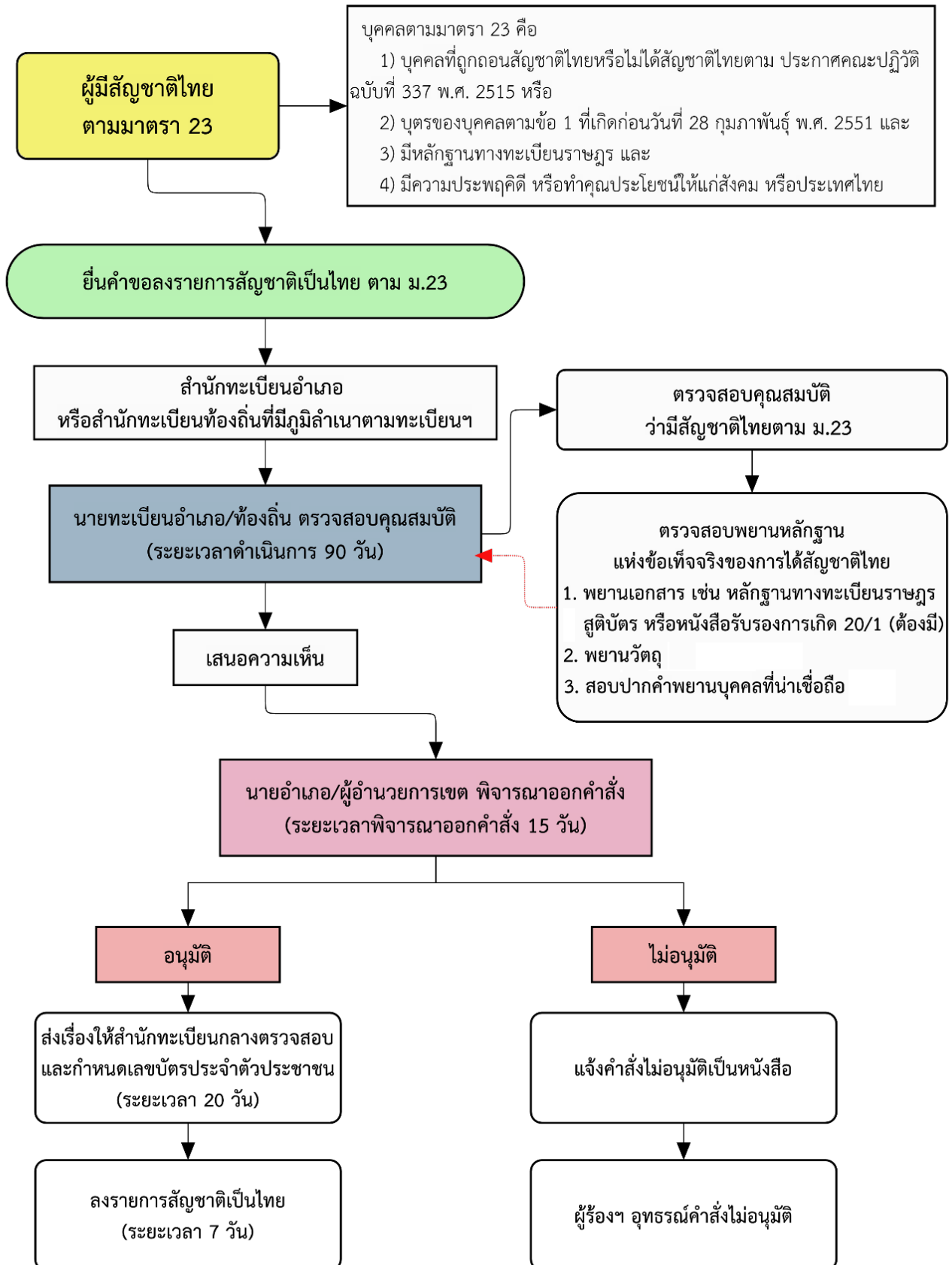
3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

- เมื่อได้ยื่นคำขอให้นายทะเบียนแล้ว นายทะเบียนจะต้องดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและคุณสมบัติภายใน 90 วัน
- จากนั้นเมื่อเสนอพยานหลักฐานและความเห็นไปให้นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตแล้ว นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขตจะต้องพิจารณาและมีคำสั่งภายใน 15 วัน
- หลังจากมีคำสั่งอนุมัติแล้ว เมื่อส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลาง สำนักทะเบียนกลางจะต้องดำเนินการภายใน 20 วัน
- เมื่อได้เลขประจำตัว 13 หลักมาแล้ว จะต้องมีการดำเนินการเพิ่มชื่อและลงรายการสัญชาติไทยภายใน 7 วัน

²⁴ มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ประกอบ หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท. 0309.1/ว 1587 เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตาม มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

²⁵ วีรสิทธิ์ สีสุข, “คนไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 การจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย”, (พิมพ์โดย UNHCR พิมพ์ครั้งที่ 1, 1 มีนาคม พ.ศ. 2555).

การขอลงรายการสัญชาติไทย มาตรา 23 พระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551

การขอสัญชาติไทย กรณีคนไร้รากเหง้า

มาตรา 19/2 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562

1 คุณสมบัติ

- 1.1 เป็นคนไร้รากเหง้า (ดำเนินการแจ้งเกิดแล้วแต่ไม่ได้รับการอนุมัติ)
- 1.2 มีบัตรประจำตัวคนไม่มีสัญชาติไทย หรือบัตรบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน
- 1.3 มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 1.4 มีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า (แต่กรณีเป็นผู้ป่วยทางจิตประสาท/พิการทางสมองมีอาการเลอะเลือนให้ใช้หนังสือรับรองแพทย์จากสถานพยาบาลที่ทำการรักษาแทน)
- 1.5 มีความประพฤติดี ไม่มีพฤติกรรมเป็นภัย
- 1.6 ไม่เคยต้องโทษจำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษ หรือประมาท (หากเคยต้องโทษจำคุกต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)
- 1.7 พูดและฟังภาษาไทยได้ดี ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี คนพิการเป็นใบ้ หรือคนที่ป่วยทางจิตประสาทหรือพิการทางสมอง
- 1.8 มีความจงรักภักดีและเลื่อมใสในระบอบการปกครองของประเทศไทย

2 ขั้นตอนการดำเนินการ

- 2.1 ผู้ที่จะขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 19/2 วรรค 2 ยื่นคำร้องขอสัญชาติไทยตามมาตรา 19/2 วรรค 2 ณ สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น ที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร
- 2.2 เมื่อยื่นคำร้องแล้ว นายทะเบียนจะตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องและเอกสารต่าง ๆ หากหลักฐานถูกต้อง นายทะเบียนจะออก “ใบรับคำร้อง” ให้ หากไม่ถูกต้องนายทะเบียนจะแจ้งให้ผู้ร้องขอทราบและผู้ร้องจะต้องแก้ไขเอกสารให้ถูกต้องภายใน 7 วัน
- 2.3 เมื่อได้รับเอกสารครบถ้วนแล้ว นายทะเบียนจะตรวจสอบคุณสมบัติตามพยานหลักฐานที่ส่งมา และสอบปากคำพยานบุคคลจำนวน 3 คน เพื่อรับรองการมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี และรับรองความประพฤติดี

กรณีที่ 1 ผู้ยื่นคำร้องขออายุไม่เกิน 18 ปี บริบูรณ์ ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องความประพฤติ การกระทำผิดทางอาญา และพฤติกรรมที่เป็นภัย

กรณีที่ 2 ผู้ร้องขออายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ จะต้องมีการตรวจสอบเพิ่มเติม ได้แก่

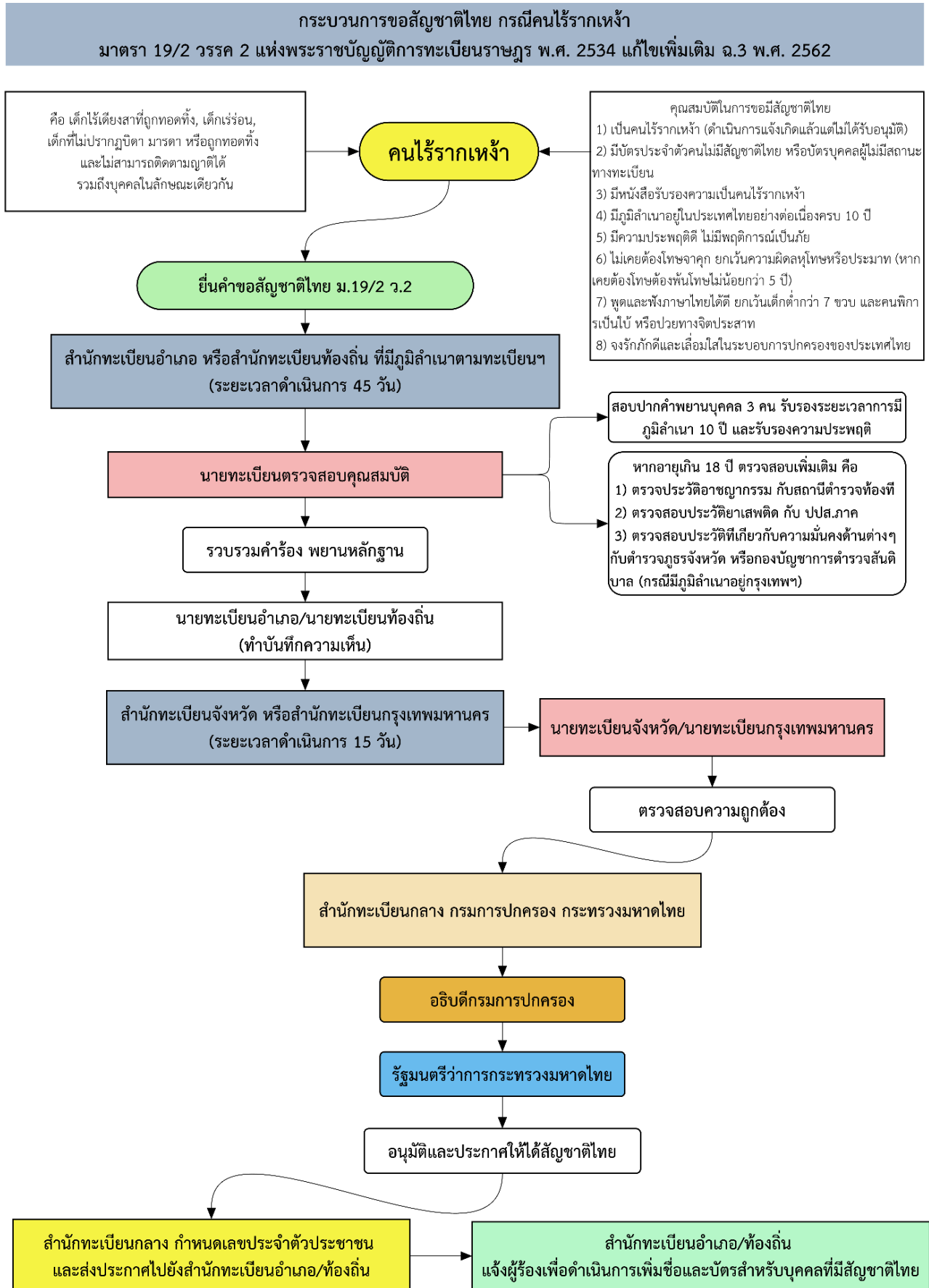
- ตรวจสอบประวัติอาชญากรรมกับสถานีตำรวจท้องที่
- ตรวจสอบประวัติยาเสพติด กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค หรือปปส.ภาค

- ตรวจสอบประวัติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในด้านต่าง ๆ กับตำรวจภูธรจังหวัด หรือกองบัญชาการตำรวจสันติบาล (กรณีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร)
- 2.4 นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นจะพิจารณาและดำเนินการ ดังนี้
- กรณีที่ 1** เห็นว่าขาดคุณสมบัติ นายทะเบียนจะแจ้งไปยังผู้ขอทราบเป็นหนังสือเพื่อให้ผู้ร้องขอใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามกฎหมายต่อไป
- กรณีที่ 2** เห็นว่าคำร้องถูกต้อง นายทะเบียนจะรวบรวมคำร้องพร้อมพยานหลักฐาน และบันทึกความเห็นเสนอไปยังสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานคร
- 2.5 เมื่อสำนักทะเบียนจังหวัดหรือสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครได้รับเอกสารแล้ว นายทะเบียนจังหวัด/นายทะเบียนกรุงเทพมหานครจะตรวจสอบความถูกต้อง และส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- 2.6 จากนั้นอธิบดีกรมการปกครองจะกลับกรอกคุณสมบัติ และมีความเห็นได้ ดังนี้
- กรณีที่ 1** หากเห็นว่าขาดคุณสมบัติ อธิบดีกรมการปกครองจะส่งคืนสำนักทะเบียน เพื่อให้แจ้งผู้ร้องขอทราบ และใช้สิทธิในการอุทธรณ์ตามกฎหมายต่อไป
- กรณีที่ 2** หากเห็นว่าคำร้องถูกต้อง ก็จะรวบรวมเอกสารเสนอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อพิจารณาอนุมัติสัญชาติไทย
- 2.7 เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาอนุมัติและประกาศให้ได้สัญชาติไทยแล้ว จะส่งเรื่องไปยังสำนักทะเบียนกลาง เพื่อกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก และส่งประกาศไปยังสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่น
- 2.8 จากนั้นสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นจะต้องแจ้งไปยังผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและทำบัตรประจำตัวสำหรับคนสัญชาติไทย
- 2.9 เมื่อผู้ร้องได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแล้ว ให้ผู้ร้องขอไปดำเนินการเพิ่มชื่อและจัดทำบัตรประจำตัวคนสัญชาติไทยตามที่ได้รับแจ้ง

3 ระยะเวลาในการดำเนินการ

- เมื่อยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนอำเภอ/สำนักทะเบียนท้องถิ่น นายทะเบียนจะต้องตรวจสอบหลักฐานภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับเอกสารจากผู้ยื่นคำร้องขอ
- นายทะเบียนอำเภอ/นายทะเบียนท้องถิ่นจะต้องพิจารณาคุณสมบัติและสอบปากคำพยานให้แล้วเสร็จภายใน 45 วันนับแต่วันที่รับคำร้อง
- เมื่อนายทะเบียนจังหวัด/นายทะเบียนกรุงเทพมหานครได้รับเรื่องจะต้องดำเนินการเพื่อส่งกรมการปกครอง เพื่อให้อธิบดีพิจารณาและเสนอเรื่องไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณา โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 15 วันนับแต่วันที่รับเรื่อง

การขอพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่น แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2555

1. คุณสมบัติ

- 1.1. เป็นคนไทยพลัดถิ่น ซึ่งหมายถึง คนเชื้อสายไทย (แต่เสียสัญชาติ เพราะการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตของประเทศไทยในอดีต)
- 1.2. ปัจจุบันมิได้ถือสัญชาติของประเทศอื่น
- 1.3. อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยระยะเวลาหนึ่ง มีวิถีชีวิตเป็นคนไทย
- 1.4. ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนตามกฎหมายการทะเบียนราษฎร

2. ขั้นตอนการดำเนินการ

2.1. กรณีมีภูมิลำเนาออกเขตกรุงเทพมหานคร

- ยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนอำเภอที่ผู้ร้องมีภูมิลำเนา
- เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หากเอกสารถูกต้องแล้ว จะออกไปรับคำร้องให้ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน
- จากนั้นจะตรวจสอบพยานหลักฐาน และสอบสวนพยานบุคคล เพื่อนำส่งนายอำเภอเพื่อพิจารณา
- เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ก็จะนำส่งคำร้องและพยานหลักฐานไปยังที่ทำการปกครองจังหวัด
- เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัด จะตรวจสอบพยานหลักฐาน รวบรวมพยานหลักฐานและสอบสวนพยานบุคคล จากนั้นจะนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา
- เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติ ก็นำส่งคำร้องพร้อมพยานหลักฐานแก่ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อนำเข้าคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
- เมื่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้
  - กรณีมีมติรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
    - จะมีการรับรองรายงานการประชุม และนำส่งไปยัง (1) อธิบดีกรมการปกครอง เพื่อให้ออกหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้แก่ผู้ร้อง (2) สำนักบริหารการทะเบียน เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้อง
    - จากนั้นจะมีการแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและแก้ไขรายการทางทะเบียนราษฎรในฐานะคนสัญชาติไทยโดยการเกิด
  - กรณีมีมติไม่รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
    - จะมีการรับรองรายงานการประชุม และแจ้งผลมติที่ประชุมให้แก่ผู้ร้องทราบ เพื่อให้ผู้ร้องได้ใช้สิทธิในการฟ้องเพื่อโต้แย้งคำสั่งที่ศาลปกครองต่อไป

2.2. กรณีมีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร

- ยื่นคำร้อง ณ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9)
- เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องและตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร หากเอกสารถูกต้องแล้ว จะออกไปรับคำร้องให้ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน
- จากนั้นจะตรวจสอบพยานหลักฐาน และสอบสวนพยานบุคคล เพื่อนำส่งผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเพื่อพิจารณา
- เมื่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติครบถ้วน ก็จะนำส่งคำร้องและพยานหลักฐานไปยังฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อนำเข้าคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
- เมื่อคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นได้พิจารณาแล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

- กรณีมีมติรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
  - จะมีการรับรองรายงานการประชุม และนำส่งไปยัง
    - (1) อธิบดีกรมการปกครอง เพื่อให้ออกหนังสือรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่นให้แก่ผู้ร้อง
    - (2) สำนักบริหารการทะเบียน เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชนให้แก่ผู้ร้อง
  - จากนั้นจะมีการแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและแก้ไขรายการทางทะเบียนราษฎรในฐานะคนสัญชาติไทยโดยการเกิด
- กรณีมีมติไม่รับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น
  - จะมีการรับรองรายงานการประชุม และแจ้งผลมติที่ประชุมให้แก่ผู้ร้องทราบ เพื่อให้ผู้ร้องได้ใช้สิทธิในการฟ้องเพื่อโต้แย้งคำสั่งที่ศาลปกครองต่อไป

3. ระยะเวลาในการดำเนินการ

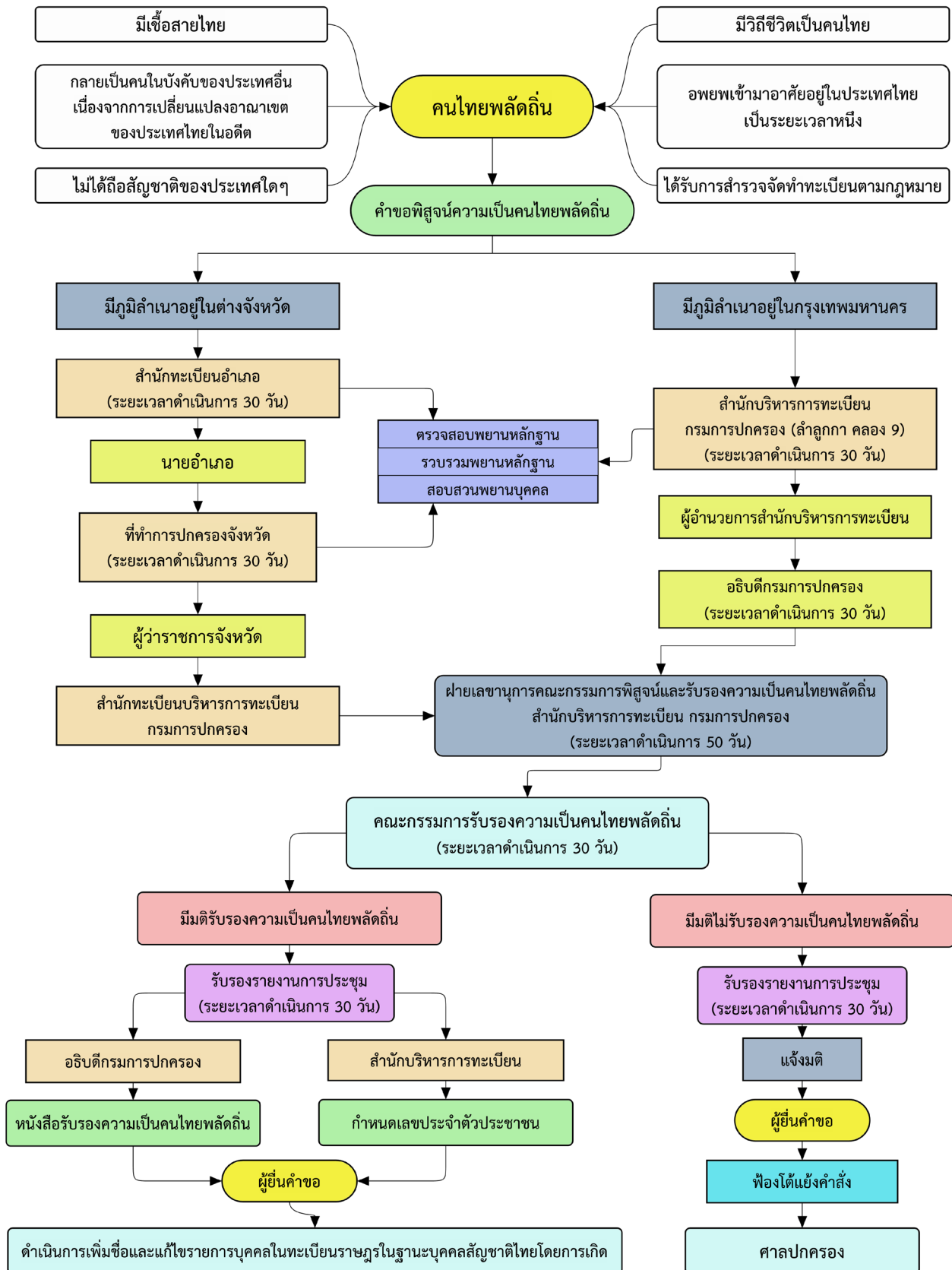
3.1. กรณีมีภูมิลำเนาออกเขตกรุงเทพมหานคร

- การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลา 30 วัน
- การดำเนินการในชั้นที่ทำการปกครองจังหวัด มีระยะเวลา 30 วัน
- การดำเนินการในชั้นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลา 50 วัน
- การดำเนินการในชั้นคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีระยะเวลา 30 วัน
- การดำเนินการเพื่อรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีระยะเวลา 30 วัน

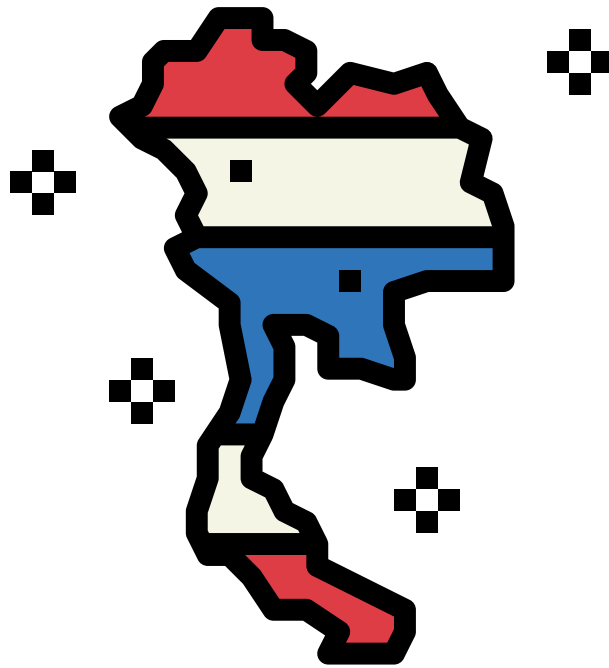
3.2. กรณีมีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร

- การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน มีระยะเวลา 60 วัน
- การดำเนินการในชั้นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิสูจน์และรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลา 50 วัน
- การดำเนินการในชั้นคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีระยะเวลา 30 วัน
- การดำเนินการเพื่อรับรองรายงานการประชุมของคณะกรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น มีระยะเวลา 30 วัน

กระบวนการขอพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยของคนไทยพลัดถิ่น
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 5 พ.ศ. 2555

การขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ
แก่บุคคลซึ่งเกิดในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ
พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551
และมติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559²⁶

กลุ่มที่ 1 บุตรของชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัย ในประเทศไทยเป็นเวลานาน

1.1. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร

- **คุณสมบัติ**
  - เป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ไม่น้อยกว่า 15 ปี²⁷ นับถึงวันที่ยื่นคำขอ

26 อ้างอิงจากประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวได้สัญชาติเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 และหนังสือสั่งการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309/ว 3993 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 เรื่อง การปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 และมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2558

27 กลุ่มบุคคลเป้าหมาย คือ บุตรที่เกิดในประเทศไทยของ

- 1) บิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มต่าง ๆ หรือมีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.13 มีเลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 6 และหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 50 ถึงเลข 72 (6-xxxx-50xx-xx-x จนถึง 6-xxxx-5072xxx-xx-x)
- 2) บิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรี (มีใบถิ่นที่อยู่) มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.14 มีเลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วยหลักแรกด้วยเลข 5 หรือ 8
- 3) บิดาหรือมารดา เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและอาศัยอยู่เป็นเวลานานแต่ตรวจสอบ ไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต แต่มาได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มที่ 1 ตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 รวมถึงชาวอมก๋อย โดยคนกลุ่มนี้จะมีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร.38 ก และมีเลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 0 และหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเป็นเลข 89(0-xxxx-89xxx-xx-x)

- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- ได้รับการสำรวจและและจัดทำทะเบียนประวัติฯ ที่ผ่านมาในอดีต รวมถึงกลุ่มที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์จัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (เฉพาะกลุ่มที่ 1 /ตกหล่นจากการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต)
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ณ สำนักทะเบียนอำเภอที่ผู้ขอมีภูมิลำเนาอยู่ตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติ
- การดำเนินการในส่วนของอำเภอ
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องให้ทราบและให้แก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกใบรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - เจ้าหน้าที่จะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวนอย่างน้อย 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้อง เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้นายอำเภอพิจารณา
  - เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง นายอำเภอจะดำเนินการ ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้ร้องมีสัญชาติไทยและเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) นายอำเภอจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) ขณะเดียวกัน นายอำเภอจะส่งคำร้องขอไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในสถานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) นายอำเภอจะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องของผู้ร้อง และส่งคำร้อง พร้อมพยานหลักฐานให้ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจารณา

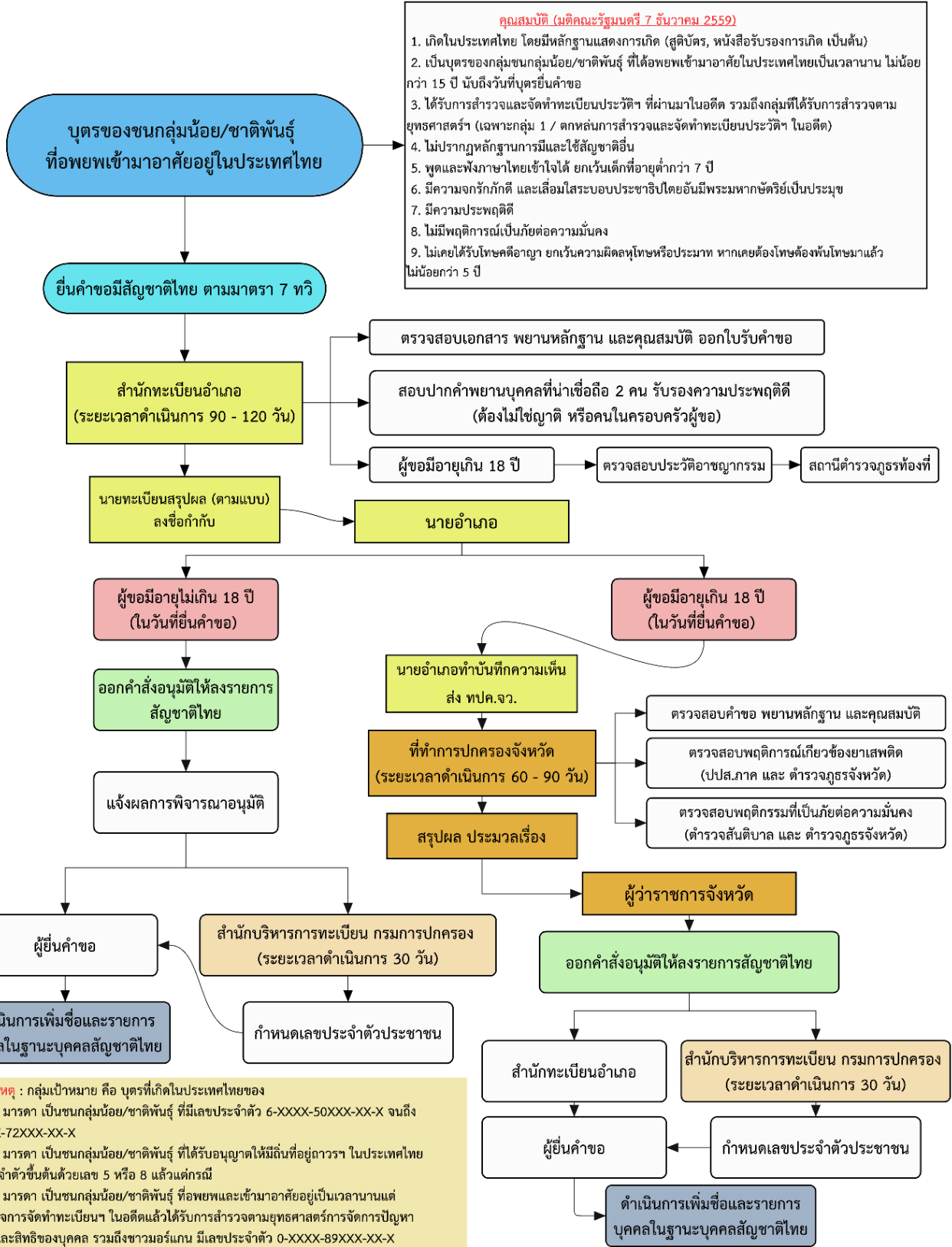

- การดำเนินการในส่วนของจังหวัด (เฉพาะกรณีผู้ร้องมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
  - เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัดจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้อง
  - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
    - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำอันเกี่ยวกับยาเสพติด
    - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินสาธารณะชาติ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
- จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา
- เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งคำขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และให้ทางอำเภอแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย
- ระยะเวลาในการดำเนินการ
  - (1) กรณีผู้ขอมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
    - การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน²⁸
    - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน
  - (2) กรณีผู้ขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์
    - การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
    - การดำเนินการในชั้นที่ทำการปกครองจังหวัด มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน²⁹
    - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

28 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

29 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 1 บุตรชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน - มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพฯ)

หมายเหตุ : กลุ่มเป้าหมาย คือ บุตรที่เกิดในประเทศไทยของ

- บิดา มารดา เป็นชนกลุ่มน้อย/ชาติพันธุ์ ที่มีเลขประจำตัว 6-XXXX-50XXX-XX-X จนถึง 6-XXXX-72XXX-XX-X
- บิดา มารดา เป็นชนกลุ่มน้อย/ชาติพันธุ์ ที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ถาวรฯ ในประเทศไทย เลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข 5 หรือ 8 แล้วแต่กรณี
- บิดา มารดา เป็นชนกลุ่มน้อย/ชาติพันธุ์ ที่อพยพและเข้ามาอาศัยอยู่เป็นเวลานานแต่ตกสำรวจการจัดทำทะเบียนฯ ในอดีตแล้วได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล รวมถึงชาวอมร์แกน มีเลขประจำตัว 0-XXXX-89XXX-XX-X

1.2. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุตรของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน ไม่น้อยกว่า 15 ปี³⁰ นับถึงวันที่ยื่นคำขอ
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- ได้รับการสำรวจและและจัดทำทะเบียนประวัติฯ ที่ผ่านมาในอดีต รวมถึงกลุ่มที่ได้รับการสำรวจตามยุทธศาสตร์จัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (เฉพาะกลุ่มที่ 1 /ตกหล่นจากการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต)
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ณ ส่วนสัญชาติและการทะเบียนและบัตรประจำตัวบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9)
- การดำเนินการในส่วนของผู้สัญชาติไทย
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องให้ทราบและให้แก้ไข ภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกใบรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - เจ้าหน้าที่จะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่า ผู้ร้องของมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้อง เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องไปตรวจประวัติ อาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณา
  - เมื่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วน ถูกต้อง จะดำเนินการ ดังนี้

30 กลุ่มบุคคลเป้าหมาย คือ บุตรที่เกิดในประเทศไทยของ

4) บิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติกลุ่มต่าง ๆ โดยมีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.13 มีเลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 6 และหลักที่หกและเจ็ดเป็นเลข 50 ถึงเลข 72 (6-xxxx-50xx-xx-x จนถึง 6-xxxx-72xx-xx-x)

5) บิดาหรือมารดาเป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทยตามมติคณะรัฐมนตรี (มีใบถิ่นที่อยู่) มีชื่อในทะเบียนบ้าน ท.ร.14 มีเลขประจำตัว 13 หลัก ขึ้นต้นด้วยหลักแรกด้วยเลข 5 หรือ 8

6) บิดาหรือมารดา เป็นชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยและอาศัยอยู่เป็นเวลานานแต่ตรวจสอบ ไม่ได้รับการจัดทำทะเบียนประวัติในอดีต แต่มาได้รับการสำรวจและจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน กลุ่มที่ 1 ตามยุทธศาสตร์จัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 รวมถึงชาวเมแกน โดยคนกลุ่มนี้จะมีชื่อในทะเบียนประวัติ ท.ร.38 ก และมีเลขประจำตัว 13 หลัก ที่ขึ้นต้นหลักแรกด้วยเลข 0 และหลักที่หกและหลักที่เจ็ดเป็นเลข 89(0-xxxx-89xx-xx-x)

กรณีที่ 1 ผู้ร้องมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จะกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (2) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องของผู้ร้อง และส่งคำร้องพร้อมพยานหลักฐานให้กรมการปกครองพิจารณา

- การดำเนินการในส่วนของกรมการปกครอง (เฉพาะกรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
  - เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้อง
  - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
    - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
    - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องนำเสนออธิบดีกรมการปกครองเพื่อพิจารณา
  - เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งคำขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

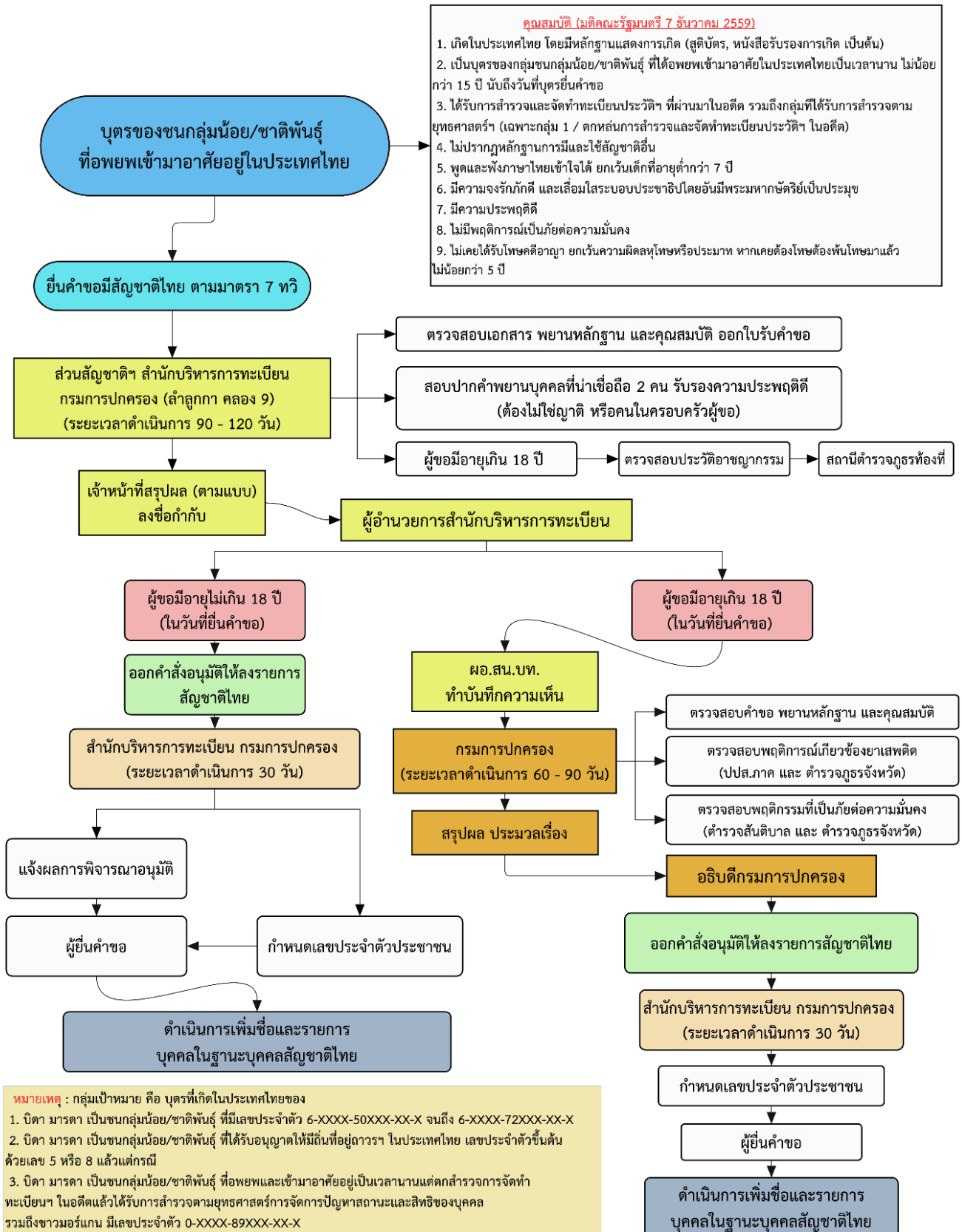
• ระยะเวลาในการดำเนินการ

- (1) กรณีผู้ร้องมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนสัญชาติฯ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน³¹
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน
- (2) กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎรมีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
  - การดำเนินการในชั้นกรมการปกครอง (ก่อนสรุปเรื่องและประมวลผล) มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน³²
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

31 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

32 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 1 บุตรชนกลุ่มน้อยและชาติพันธุ์ที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานาน - มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพฯ)

กลุ่มที่ 2 บุตรคนต่างด้าวประเภทอื่น ๆ

2.1. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร

- **คุณสมบัติ**

- เป็นบุตรของคนต่างด้าวกลุ่มอื่น ๆ (ที่มีเชื้อชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย) เช่น คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว คนตกหล่นการสำรวจทะเบียนประวัติฯ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นต้น
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- จบการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถานบันการศึกษาในประเทศไทย หากจบจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของประเทศไทย
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

- **ขั้นตอนการดำเนินการ**

- กรณีที่ยังไม่จบปริญญาตรี จะต้องขอเอกสารรับรองความจำเป็นที่ต้องได้สัญชาติไทยก่อน จากนั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ณ สำนักทะเบียนอำเภอได้ แต่หากจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีแล้ว สามารถยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนอำเภอได้โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความจำเป็นที่ต้องได้สัญชาติไทย
- การดำเนินการในส่วนของอำเภอ
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องให้ทราบและให้แก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกไปรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - นายทะเบียนจะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นนายทะเบียนจะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้นายอำเภอพิจารณา
  - เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง นายอำเภอจะดำเนินการ ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้ร้องมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) นายอำเภอจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) ขณะเดียวกัน นายอำเภอจะส่งคำร้องขอไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ร้องมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำ ขอนายอำเภอ จะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอ พร้อมพยานหลักฐาน ให้ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจารณา

- การดำเนินการในส่วนของจังหวัด (เฉพาะกรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
  - เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัดจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
  - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
    - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
    - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินของสาธารณชน ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา
  - เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งคำขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการ กำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และให้ทางอำเภอแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคล ในฐานะคนสัญชาติไทย
- **ระยะเวลาในการดำเนินการ**

(1) กรณีผู้ร้องมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์

- การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน³³
- การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

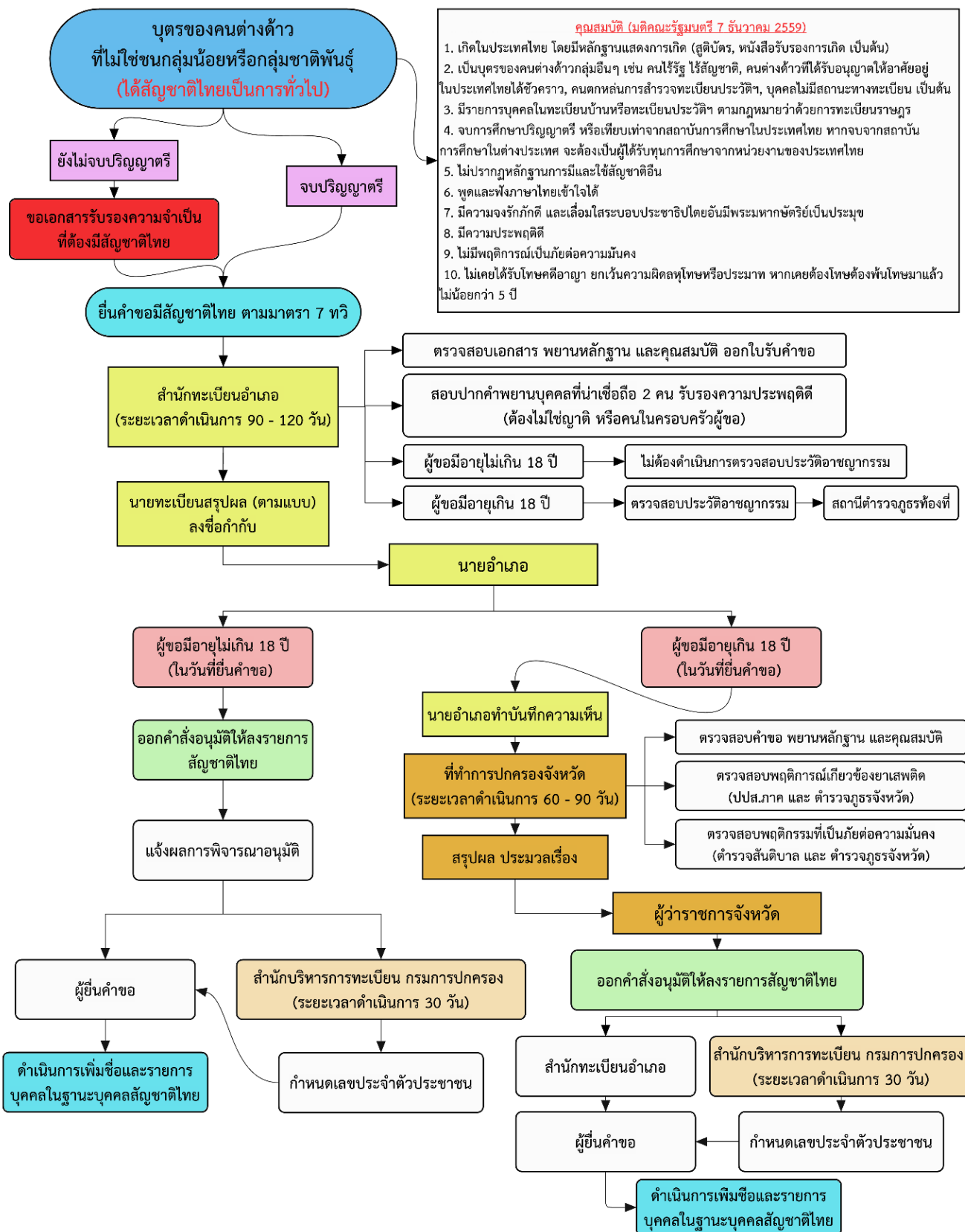
(2) กรณีผู้ร้องมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์

- การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
- การดำเนินการในชั้นที่ทำการปกครองจังหวัด มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน³⁴
- การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

33 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

34 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 2 บุตรคนต่างด้าวประเภทอื่นๆ - มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพฯ)

2.2. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุตรของคนต่างด้าวกลุ่มอื่น ๆ (ที่มีใช้ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้อพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย) เช่น คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว คนตกหล่นการสำรวจทะเบียนประวัติฯ บุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน เป็นต้น
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- จบการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถานบันการศึกษาในประเทศไทย หากจบจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของประเทศไทย
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติกรรมเป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- กรณีที่ยังไม่จบปริญญาตรี จะต้องขอเอกสารรับรองความจำเป็นที่ต้องได้สัญชาติไทยก่อน จากนั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ณ ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ณ ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9) ได้ แต่หากจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีแล้ว สามารถยื่นคำร้อง ณ ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9) ได้ทันทีโดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า
- การดำเนินการในส่วนของการทะเบียนราษฎร
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องขอให้ทราบและให้แก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกใบรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - เจ้าหน้าที่จะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤตินปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณา
  - เมื่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง จะดำเนินการ ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จะกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอพร้อมพยานหลักฐานให้กรมการปกครองพิจารณา

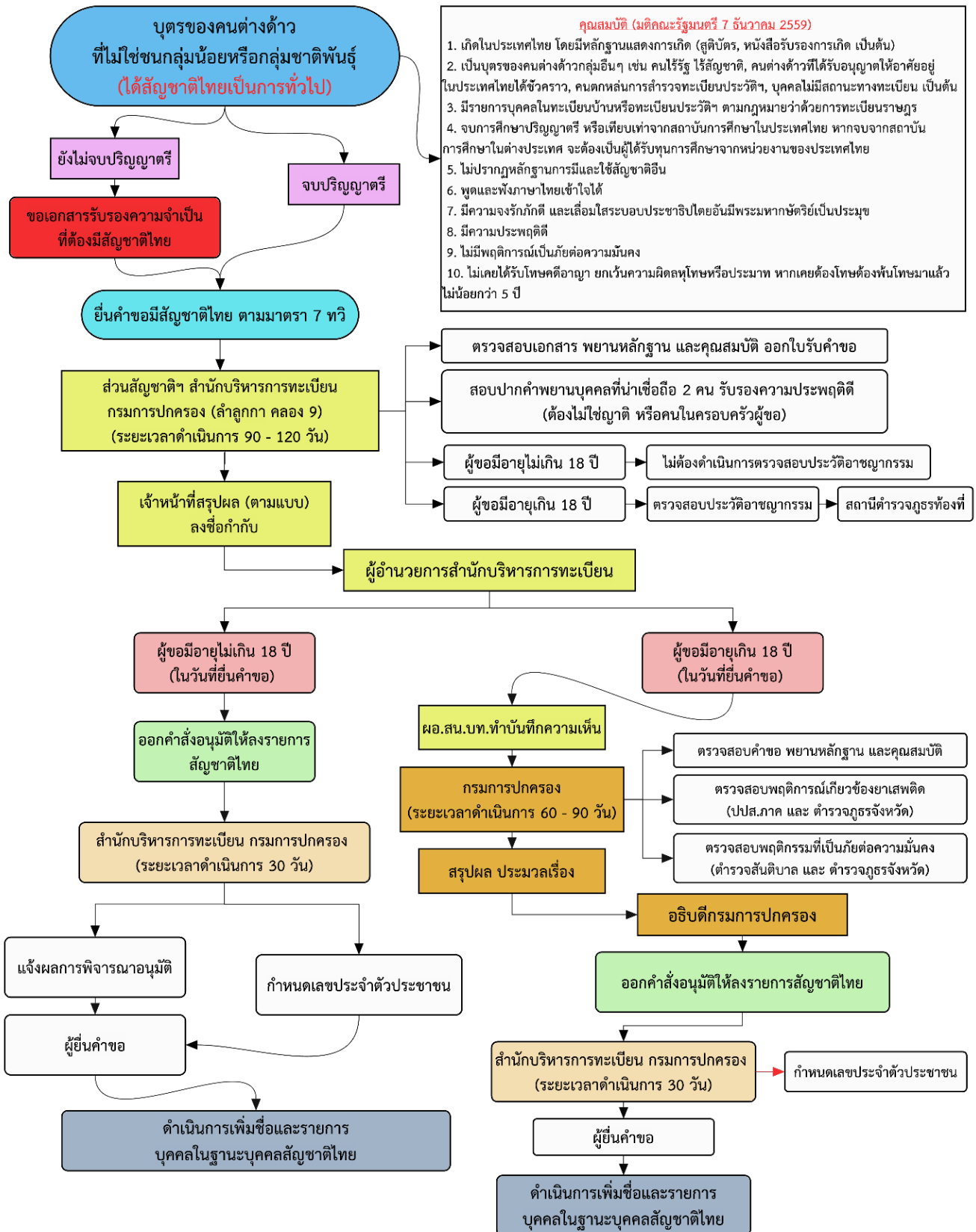
- การดำเนินการในส่วนของกรมการปกครอง (เฉพาะกรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
    - เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
    - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
      - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
      - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องเรื่องนำเสนออธิบดีกรมการปกครองเพื่อพิจารณา
  - เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้องก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย
- ระยะเวลาในการดำเนินการ**

- (1) กรณีผู้ร้องขอมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎรมีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน³⁵
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน
- (2) กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎรมีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
  - การดำเนินการในชั้นกรมการปกครอง (ก่อนสรุปเรื่องและประมวลผล) มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน³⁶
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

35 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

36 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 2 บุตรคนต่างด้าวประเภทอื่นๆ - มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพฯ)

กลุ่มที่ 3 คนไร้รากเหง้าที่เกิดในประเทศไทย

3.1. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุคคลที่บิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ หรือไม่ปรากฏบิดามารดา
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี ตามข้อเท็จจริง จนถึงวันยื่นคำร้อง
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- จบการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถานบันการศึกษาในประเทศไทย หากจบจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของประเทศไทย
- หากไม่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า³⁷
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- กรณีที่ไม่จบหรือยังไม่จบปริญญาตรี จะต้องขอหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้าก่อน จากนั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ณ สำนักทะเบียนอำเภอได้ แต่หากจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีแล้ว สามารถยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนอำเภอได้โดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า
- การดำเนินการในส่วนของอำเภอ
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องขอให้ทราบและให้แก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกใบรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - นายทะเบียนจะสอบปากคำพยานบุคคลที่นำเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นนายทะเบียนจะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้นายอำเภอพิจารณา
  - เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง นายอำเภอจะดำเนินการ ดังนี้

37 หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จะต้องออกให้โดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยงานสงเคราะห์ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรณีที่ 1 ผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) นายอำเภอจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) ขณะเดียวกัน นายอำเภอจะส่งคำร้องขอไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้กำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอนายอำเภอ จะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอ พร้อมพยานหลักฐานให้ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจารณา

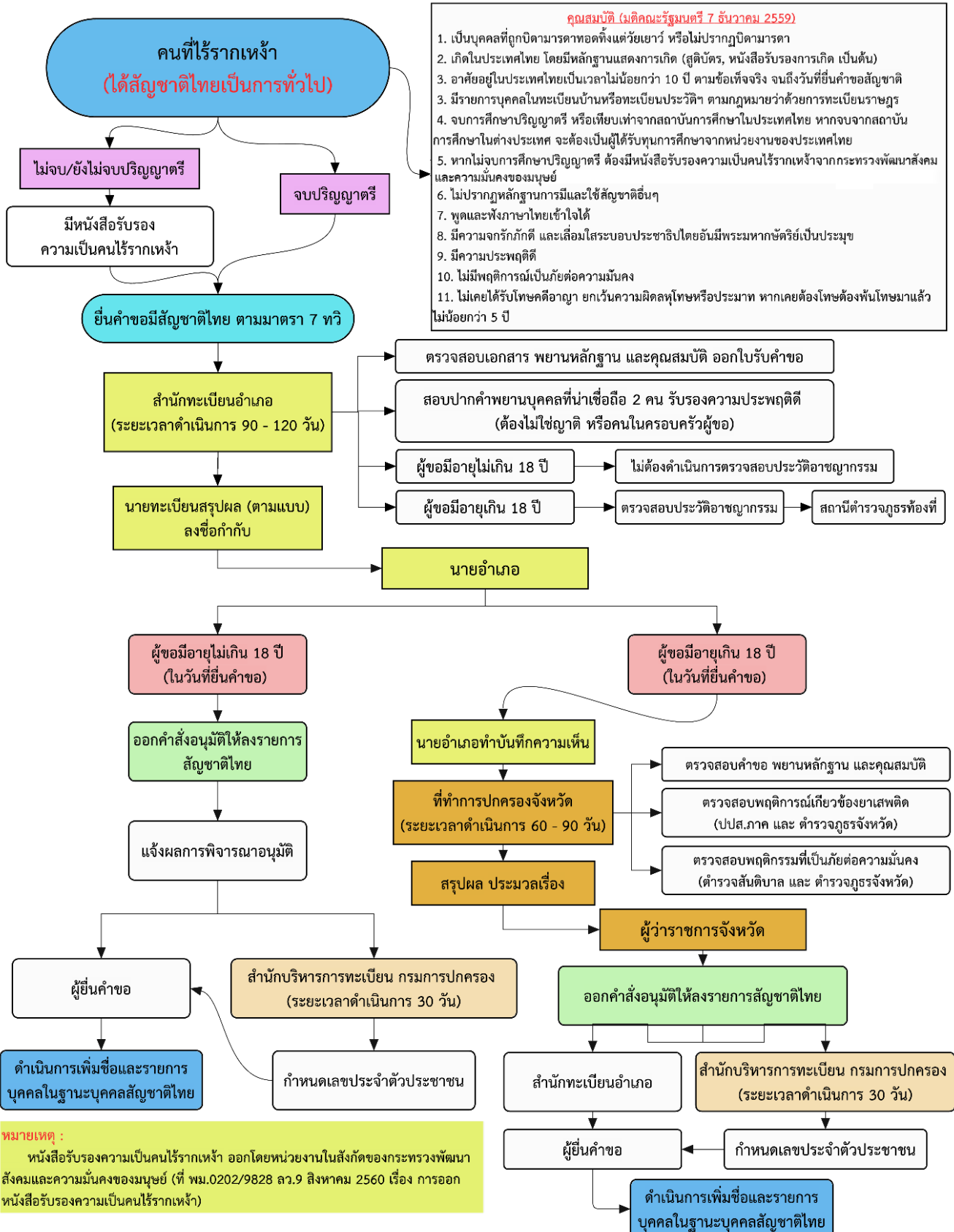
- การดำเนินการในส่วนของจังหวัด (เฉพาะกรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
  - เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัดจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
  - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
    - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
    - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องเรื่องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา
  - เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และให้ทางอำเภอแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย
- **ระยะเวลาในการดำเนินการ**

- (1) กรณีผู้ร้องขอมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน³⁸
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน
- (2) กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
  - การดำเนินการในชั้นที่ทำการปกครองจังหวัด มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน³⁹
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

38 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

39 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 3 คนไร้รากเหง้าที่เกิดในประเทศไทย - มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพฯ)

3.2. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุคคลที่บิดามารดาทอดทิ้งตั้งแต่วัยเยาว์ หรือไม่ปรากฏบิดามารดา
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี ตามข้อเท็จจริง จนถึงวันยื่นคำร้อง
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- จบการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย หากจบจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาจากหน่วยงานของประเทศไทย
- หากไม่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า⁴⁰
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดหูโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- กรณีที่ยังไม่จบปริญญาตรี จะต้องขอเอกสารรับรองความจำเป็นที่ต้องได้สัญชาติไทยก่อน จากนั้นจึงจะสามารถยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ ณ ยื่นคำขอมีสัญชาติไทย ณ ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9) ได้ แต่หากจบปริญญาตรีหรือเทียบเท่าปริญญาตรีแล้ว สามารถยื่นคำร้อง ณ ส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9) ได้ทันทีโดยไม่ต้องมีหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า
- การดำเนินการในส่วนของส่วนการทะเบียนราษฎร
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องขอให้ทราบและแก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกไปรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - เจ้าหน้าที่จะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณา
  - เมื่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง จะดำเนินการ ดังนี้

40 หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า จะต้องออกให้โดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยงานสงเคราะห์ในสังกัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรณีที่ 1 ผู้ร้องขอมีสัญชาติไทยเป็นเด็กอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอ

- (1) ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยทะเบียนบ้าน
- (2) สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง จะกำหนดเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักให้แก่ผู้ขอ
- (3) จากนั้นจะมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องขอทราบ เพื่อให้มีดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย

กรณีที่ 2 ผู้ขอมีสัญชาติไทยเป็นบุคคลอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ยื่นคำขอผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอ พร้อมพยานหลักฐานให้กรมการปกครองพิจารณา

- การดำเนินการในส่วนของกรมการปกครอง (เฉพาะกรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์ในวันยื่นคำขอ)
    - เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
    - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
      - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
      - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องเรื่องนำเสนออธิบดีกรมการปกครองเพื่อพิจารณา
  - เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง ก็จะมีคำสั่งอนุมัติให้ลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ร้องทราบ ขณะเดียวกันก็จะส่งขอของผู้ร้องไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อให้ดำเนินการกำหนดเลขประจำตัว 13 หลัก และแจ้งผู้ร้องให้มาดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในฐานะคนสัญชาติไทย
- ระยะเวลาในการดำเนินการ**

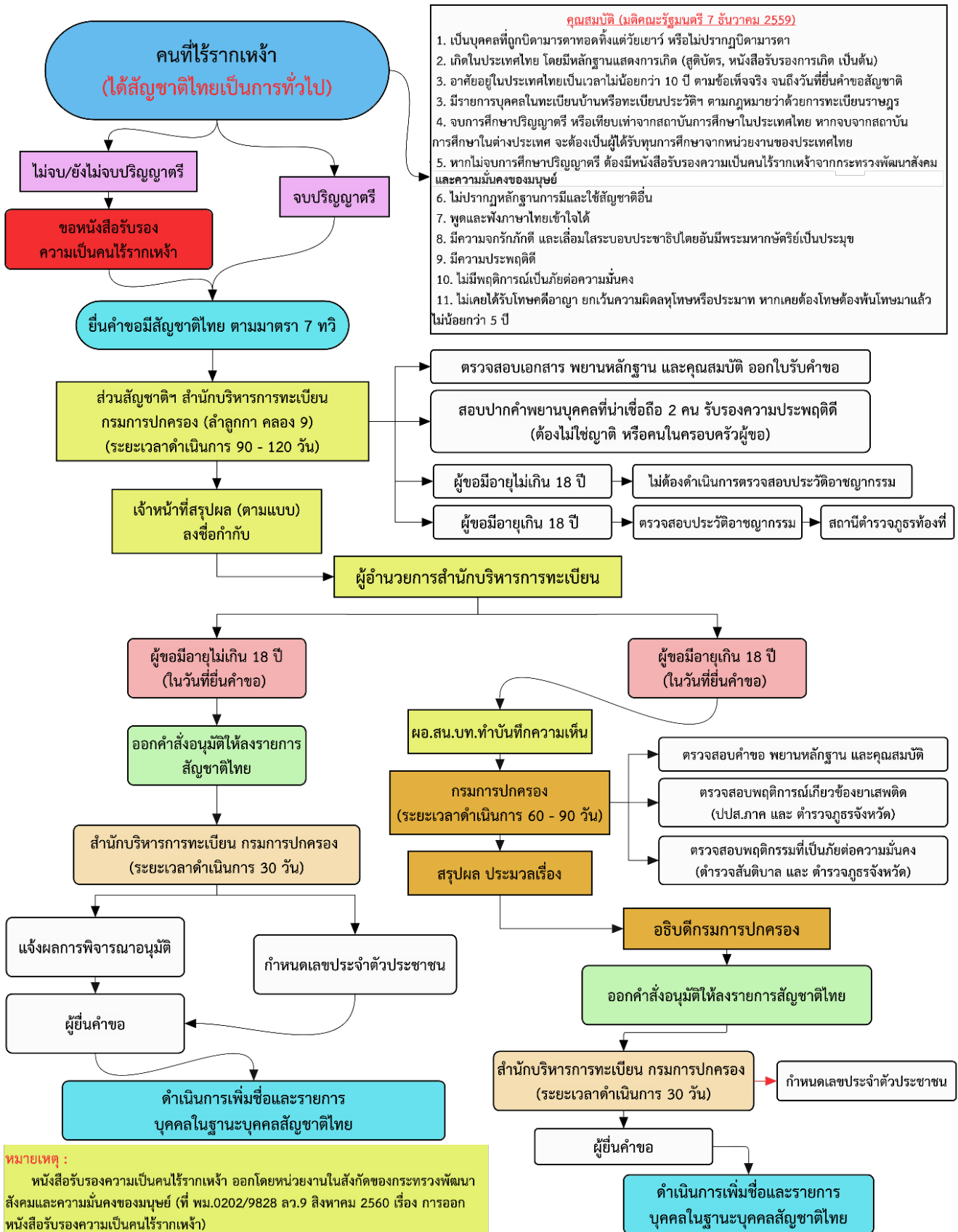
- (1) กรณีผู้ร้องขอมีอายุไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎรมีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน⁴¹
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน
- (2) กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกิน 18 ปีบริบูรณ์
  - การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎรมีระยะเวลาดำเนินการ 90 -120 วัน
  - การดำเนินการในชั้นกรมการปกครอง (ก่อนสรุปเรื่องและประมวลผล) มีระยะเวลาในการดำเนินการ 60-90 วัน⁴²
  - การดำเนินการในชั้นสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลาดำเนินการ 30 วัน

41 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

42 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ฉ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
(กลุ่ม 3 คนไร้รากเหง้าที่เกิดในประเทศไทย - มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพฯ)

หมายเหตุ :
หนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า ออกโดยหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (ที่ พม.0202/9828 ลว.9 สิงหาคม 2560 เรื่อง การออกหนังสือรับรองความเป็นคนไร้รากเหง้า)

กลุ่มที่ 4 ผู้ทำคุณประโยชน์เป็นที่ประจักษ์แก่ประเทศไทย

4.1. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย⁴³ จนเป็นที่ประจักษ์
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- มีภูมิลำเนาอยู่ต่อเนื่องในประเทศไทย
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ประกอบอาชีพสุจริต
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- ผู้ยื่นคำร้องขอจะต้องมีหนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์และผลงาน ที่ออกโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือเทียบเท่ากรมที่เกี่ยวข้องกับผลงานนั้น ๆ ก่อน จากนั้นให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ ณ สำนักทะเบียนอำเภอที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ
- การดำเนินการในส่วนของอำเภอ
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องขอให้ทราบและแก้ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกใบรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - นายทะเบียนจะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่ที่มีภูมิลำเนา
  - จากนั้นนายทะเบียนจะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้นายอำเภอพิจารณา
  - เมื่อนายอำเภอจะทำการเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอ พร้อมพยานหลักฐาน ให้ที่ทำการปกครองพิจารณา
- การดำเนินการในส่วนของจังหวัด

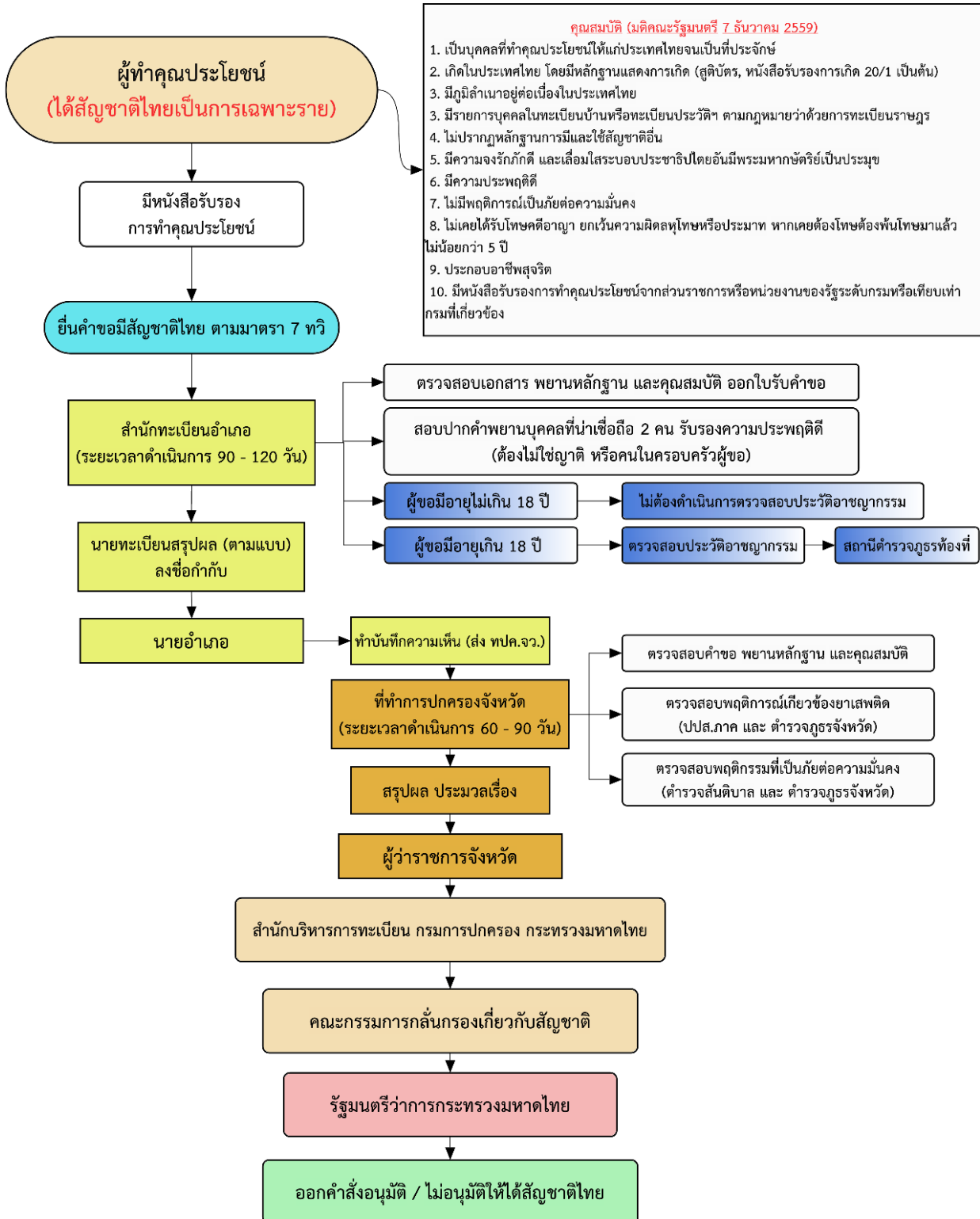
⁴³ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ ต้องมีผลงาน หรือความรู้ความเชี่ยวชาญจนเป็นที่ประจักษ์ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ในสาขาต่าง ๆ เช่น การศึกษา การกีฬา ศิลปะวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสาขาอื่น ๆ ที่ขาดแคลน รวมถึงสาขาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

- เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัดจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
  - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติการณ์อันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
    - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
    - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำความผิดอันเป็นพฤติการณ์ที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินของสาธารณชน ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อพิจารณา
  - เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง จะส่งคำร้องขอและพยานหลักฐานไปให้สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับสัญชาติ
  - จากนั้นจะเสนอไปรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้พิจารณา หากมีคำสั่งอนุมัติก็จะดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎรในฐานะคนสัญชาติไทยต่อไป
- **ระยะเวลาในการดำเนินการ**
- (1) การดำเนินการในชั้นสำนักทะเบียนอำเภอ มีระยะเวลา 90-120 วัน⁴⁴
  - (2) การดำเนินการในชั้นที่ทำการปกครองจังหวัด มีระยะเวลา 60-90 วัน⁴⁵

44 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

45 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ณ.4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2553 และ 2559
(กลุ่ม 4 ผู้ทำคุณประโยชน์เป็นที่ประจักษ์ให้แก่ประเทศไทย - มีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตกรุงเทพฯ)

หมายเหตุ : ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ ต้องมีผลงาน หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญจนเป็นที่ประจักษ์ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ในสาขาต่างๆ เช่น การศึกษา, การกีฬา, ศิลปวัฒนธรรม, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสาขาอื่นๆ ที่ขาดแคลน รวมถึงสาขาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

4.2. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

• คุณสมบัติ

- เป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย⁴⁶ จนเป็นที่ประจักษ์
- เกิดในประเทศไทย โดยมีหลักฐานแสดงการเกิด (สูติบัตร หนังสือรับรองการเกิด เป็นต้น)
- มีรายการบุคคลในทะเบียนบ้านหรือทะเบียนประวัติฯ ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร
- มีภูมิลำเนาอยู่ต่อเนื่องในประเทศไทย
- ไม่ปรากฏหลักฐานการมีหรือใช้สิทธิในสัญชาติอื่น
- พูดและฟังภาษาไทยเข้าใจได้ (ยกเว้นเด็กที่อายุต่ำกว่า 7 ปี)
- มีความจงรักภักดี และเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
- มีความประพฤติดี
- ประกอบอาชีพสุจริต
- ไม่มีพฤติการณ์เป็นภัยต่อความมั่นคง
- ไม่เคยได้รับโทษในคดีอาญา ยกเว้นความผิดลหุโทษหรือประมาท (หากเคยต้องโทษ ต้องพ้นโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี)

• ขั้นตอนการดำเนินการ

- ผู้ยื่นคำร้องขอจะต้องมีหนังสือรับรองการทำคุณประโยชน์และผลงาน ที่ออกโดยส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือเทียบเท่ากรมที่เกี่ยวข้องกับผลงานนั้น ๆ ก่อน จากนั้นให้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ ณ ส่วนทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง (ลำลูกกา คลอง 9)
- การดำเนินการในส่วนของการทะเบียนราษฎร
  - เจ้าหน้าที่จะรับคำร้องพร้อมหลักฐานของผู้ขอ เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์การกรอกข้อมูลในคำขอ และความครบถ้วนของพยานหลักฐาน (หากเห็นว่ายังไม่ครบเจ้าหน้าที่จะแจ้งผู้ร้องขอให้ทราบและให้แก่ไขภายใน 7 วัน แต่หากเห็นว่าครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะลงรับและออกไปรับคำร้องไว้ให้ผู้ร้องเป็นหลักฐาน)
  - เจ้าหน้าที่จะสอบปากคำพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 2 คน เพื่อรับรองความประพฤติในปัจจุบันว่าผู้ร้องขอมีความประพฤติดี (โดยพยานที่ให้การรับรองจะต้องไม่ใช่ญาติหรือคนในครอบครัวของผู้ร้องขอ)
  - กรณีผู้ร้องขอมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ ในวันยื่นคำร้องขอ เจ้าหน้าที่จะส่งตัวผู้ร้องขอไปตรวจประวัติอาชญากรรม ณ สถานีตำรวจภูธรท้องที่
  - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบตามแบบที่กำหนด และลงชื่อกำกับ และส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนพิจารณา
  - ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนจะทำบันทึกความเห็นไว้ในคำร้องขอของผู้ร้อง และส่งคำร้องขอพร้อมพยานหลักฐานให้กรมการปกครองพิจารณา

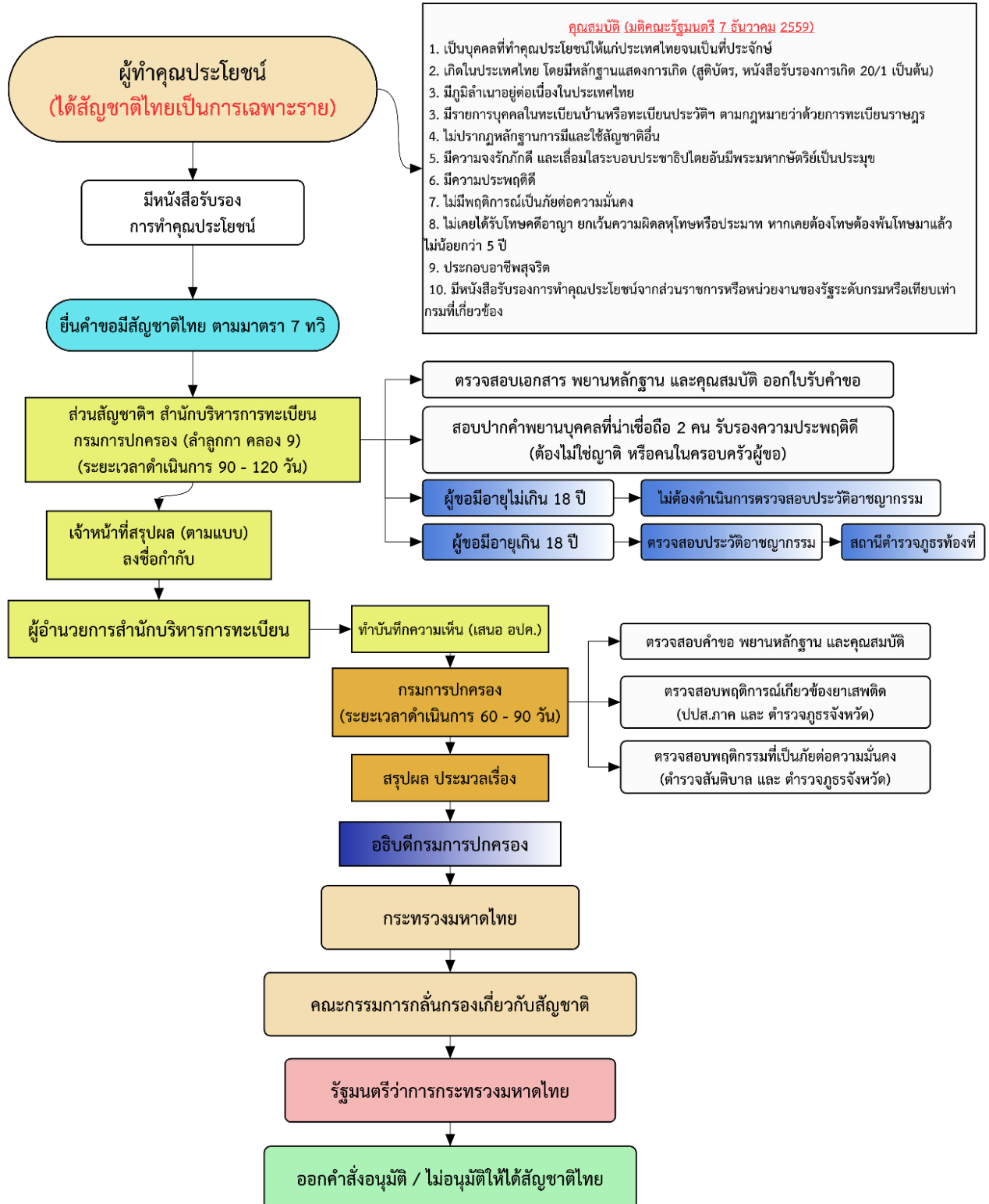
⁴⁶ ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ ต้องมีผลงาน หรือความรู้ความเชี่ยวชาญเป็นที่ประจักษ์ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ในสาขาต่าง ๆ เช่น การศึกษา การกีฬา ศิลปะวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสาขาอื่น ๆ ที่ขาดแคลน รวมถึงสาขาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

- การดำเนินการในส่วนของการปกครอง
    - เจ้าหน้าที่ของกรมการปกครองจังหวัดจะตรวจสอบคำขอ พยานหลักฐาน และคุณสมบัติของผู้ร้องขอ
    - เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบคุณสมบัติเรื่องการกระทำความผิดอาญา และพฤติกรรมอันเป็นภัยต่อความมั่นคง ดังนี้
      - (1) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค และตำรวจภูธรจังหวัด เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำอันเกี่ยวกับยาเสพติด
      - (2) ตำรวจภูธรจังหวัดและตำรวจสันติบาล เพื่อตรวจสอบเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นพฤติกรรมที่เป็นภัยต่อความมั่นคง (เช่น การค้าประเวณี การค้าของเถื่อน การทำลายทรัพย์สินทางวัฒนธรรมชาติ ประกอบธุรกิจที่เป็นการเอารัดเอาเปรียบประชาชน เป็นต้น)
    - จากนั้นเจ้าหน้าที่จะสรุปผลการตรวจสอบและประมวลเรื่องเรื่องนำเสนออธิบดีกรมการปกครองเพื่อพิจารณา
  - เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องขอมีคุณสมบัติและหลักฐานครบถ้วนถูกต้อง จะส่งคำร้องขอและพยานหลักฐานไปให้กระทรวงมหาดไทย เพื่อนำเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับสัญชาติ
  - จากนั้นจะเสนอไปรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้พิจารณา หากมีคำสั่งอนุมัติก็จะดำเนินการเพิ่มชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนราษฎรในฐานะคนสัญชาติไทยต่อไป
- **ระยะเวลาในการดำเนินการ**
    - (1) การดำเนินการในชั้นส่วนการทะเบียนราษฎร สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง มีระยะเวลา 90-120 วัน⁴⁷
    - (2) การดำเนินการในชั้นกรมการปกครองจังหวัด มีระยะเวลา 60-90 วัน⁴⁸

47 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

48 โดยปกติจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน แต่หากไม่สามารถดำเนินการได้ทันให้ขยายระยะเวลาออกไปได้อีก 30 วัน

กระบวนการขอรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ แก่บุคคลที่เกิดในประเทศไทย
พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม ณ. 4 พ.ศ. 2551 / มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2553 และ 2559
(กลุ่ม 4 ผู้ทำคุณประโยชน์เป็นที่ประจักษ์ให้แก่ประเทศไทย - มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพฯ)

หมายเหตุ :

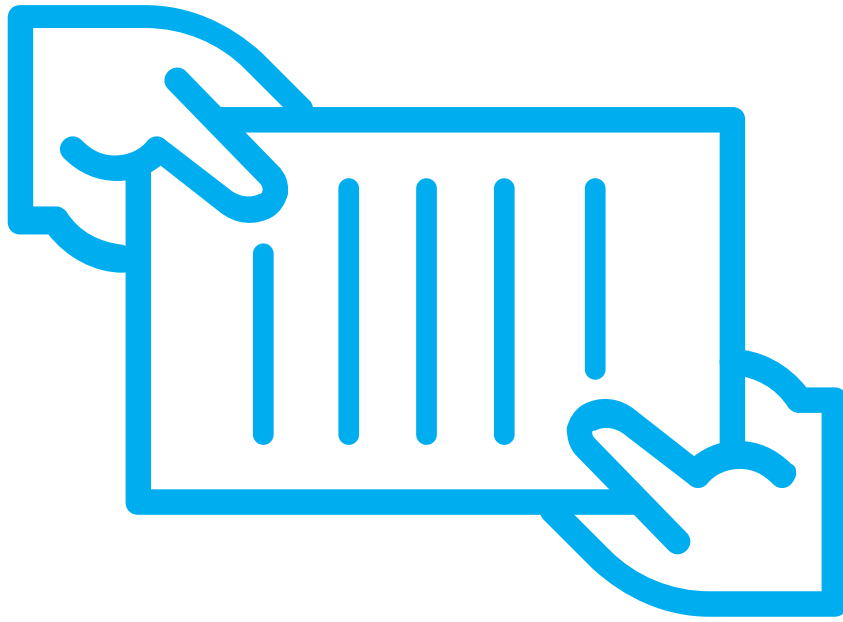
ผู้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศ ต้องมีผลงาน หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญจนเป็นที่ประจักษ์ และมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ในสาขาต่างๆ เช่น การศึกษา, การกีฬา, ศิลปวัฒนธรรม, วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสาขาอื่นๆ ที่ขาดแคลน รวมถึงสาขาตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควร

၃. မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်း (၁၆ နှစ် အထက်)

၄. မိမိတို့၏ အဖွဲ့အစည်း (၁၆ နှစ် အောက်)

การขอหนังสือรับรองความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ กลุ่มบุตรของคนต่างด้าวอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มชาติพันธุ์ (นักเรียน/นักศึกษา)⁴⁹

1. หลักเกณฑ์/คุณสมบัติ

- 1.1. ยังไม่จบปริญญาตรี แต่อยู่ระหว่างการศึกษาระดับปริญญาตรีในทุกระดับของสถาบันการศึกษาในประเทศไทย
- 1.2. บิดาหรือมารดามีสัญชาติไทย แต่ไม่ส่งผลต่อการได้สัญชาติไทยของบุตร (บุตรที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จะต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามความเป็นจริงไม่น้อยกว่า 10 ปี นับถึงวันยื่นคำร้อง)
- 1.3. กรณีเป็นบุตรบุญธรรมของคนสัญชาติไทย จะต้องอยู่กับผู้รับบุตรบุญธรรมหรือครอบครัวมาแล้วตามความเป็นจริงมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี
- 1.4. กรณีเป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐไปแข่งขันระดับนานาชาติ หรือทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย โดยมีหนังสือจากหน่วยงานรับรอง และต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยตามความเป็นจริงมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี
- 1.5. กรณีที่ไม่สามารถส่งกลับประเทศต้นทางของบิดามารดาได้ จะต้อง มีหนังสือปฏิเสธความเป็นคนสัญชาติจากหน่วยงานด้านกงสุลของต่างประเทศ หรือมีข้อเท็จจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ

⁴⁹ ตามหนังสือสั่งการกรมการปกครอง ค่วนมาก ที่ มท 0309/16260 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2560 เรื่อง การขอมีสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทยโดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ กุมภาพันธ์ 2560

2. ขั้นตอนการดำเนินการ

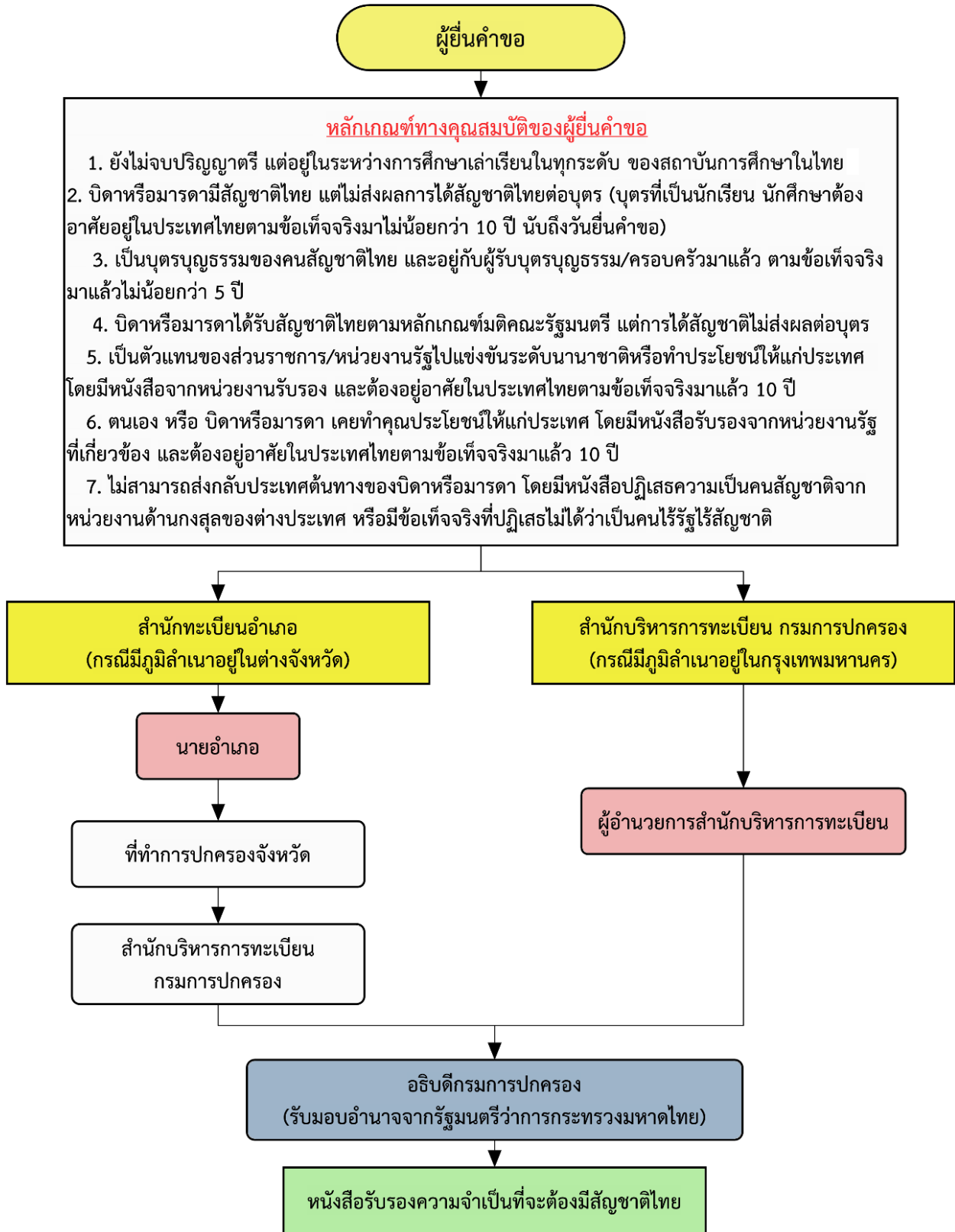
2.1. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่นอกเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- ยื่นคำร้อง ณ สำนักทะเบียนอำเภอที่มีภูมิลำเนาตามทะเบียนราษฎร พร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่รับคำร้องและเอกสารใบรับคำร้องให้ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน
- เจ้าหน้าที่นำคำร้องพร้อมพยานหลักฐาน เสนอต่อนายอำเภอเพื่อพิจารณา
- เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ร้องมีคุณสมบัติ ให้นายอำเภอระบุความเห็นลงในคำร้องและรวบรวมคำร้องและพยานหลักฐานทั้งหมดส่งจังหวัด (ที่ทำการปกครองจังหวัด)
- เมื่อที่ทำการปกครองจังหวัดได้รับคำร้องและพยานหลักฐานจากอำเภอแล้ว จะจัดส่งไปยังสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง เพื่อนำส่งให้อธิบดีกรมการปกครองพิจารณา
- เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติ ก็จะออกหนังสือรับรองความเป็นจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยให้แก่ผู้ร้อง

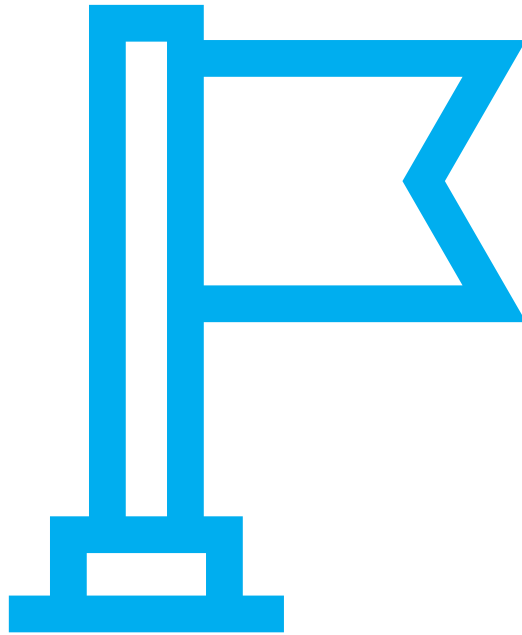
2.2. กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร

- ยื่นคำร้อง ณ สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง พร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่รับคำร้องและเอกสารใบรับคำร้องให้ผู้ยื่นคำร้องไว้เป็นหลักฐาน
- เจ้าหน้าที่นำคำร้องพร้อมพยานหลักฐาน เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนเพื่อพิจารณา
- ผู้อำนวยการสำนักบริหารการทะเบียนได้รับคำร้องและพยานหลักฐานแล้ว จะนำส่งให้อธิบดีกรมการปกครองเพื่อพิจารณา
- เมื่ออธิบดีกรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นควรอนุมัติ ก็จะออกหนังสือรับรองความเป็นจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยให้แก่ผู้ร้อง

กระบวนการขอหนังสือรับรองความจำเป็นที่จะต้องมีสัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ
กลุ่มบุตรของคนต่างด้าวอื่นๆ ที่ไม่ใช่ชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มชาติพันธุ์ (นักเรียน/นักศึกษา)
ที่ มท 0309/ว16260 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2560

สรุปการเข้าถึงสิทธิอันจำเป็น ของคนที่มีความหลากหลายทางเพศ

ปัญหาการเข้าถึงสิทธิประเภทต่าง ๆ ของมนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและความต้องการในชีวิตของคนแต่ละคน ดังนั้นคนเหล่านี้จึงอาจประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิอันจำเป็นที่แตกต่างกัน เพราะความต้องการของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน เราจึงอาจกล่าวโดยสรุปเพื่อให้เห็นภาพได้ดังต่อไปนี้

1. สิทธิในสถานะบุคคลตามกฎหมาย

สิทธิในการรับรองสถานะบุคคลมีทั้งตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชน ซึ่งในที่นี่จะพิจารณามุ่งไปที่การรับรองตามกฎหมายมหาชน อันได้แก่

- **สถานะความเป็นราษฎร** : กรณีต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร (การจดทะเบียนคนเกิด การจดทะเบียนคนอยู่ การจดทะเบียนคนตาย) ซึ่งหากปรากฏว่าบุคคลใดได้รับการบันทึกชื่อลงในทะเบียนราษฎรของประเทศไทยแล้ว ไม่ว่าจะในสถานะคนสัญชาติไทยหรือไม่ ย่อมถือได้ว่ามีสถานะเป็นราษฎรไทยแล้ว เช่น กรณีเด็กแรกเกิด หากไม่มีการจดทะเบียนอย่างครบถ้วนตอนจนทำให้เด็กได้รับการบันทึกชื่อในทะเบียนราษฎรของประเทศไทย เด็กนั้นย่อมยังเข้าไม่ถึงสิทธิในการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย กรณีของบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน แม้จะขึ้นชื่อว่าเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หากได้รับการบันทึกชื่อในทะเบียนประวัติแล้ว ย่อมไม่เป็นบุคคลที่เข้าไม่ถึงสิทธิในการรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย ส่วนกรณีของคนอื่น ๆ ก็เช่น ใช้หลักการพิจารณาเดียวกัน

- **สถานะคนชาติ** : กรณีต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติของประเทศไทย ซึ่งคนกลุ่มใดจะเข้าถึงสิทธิในสัญชาติไทยหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามข้อเท็จจริงของแต่ละบุคคลว่าครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ซึ่งมีข้อเท็จจริงที่ฟังได้ว่ามีสิทธิในสัญชาติไทย และครบตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ย่อมไปดำเนินการเพื่อขอให้มีการรับรองสิทธิในสัญชาติไทยได้ ซึ่งขั้นตอนและหลักเกณฑ์การพิจารณาได้กล่าวไปแล้วในคู่มือ
- **สถานะความเป็นคนเข้าเมืองและสิทธิอาศัย** : กรณีนี้ก็จะต้องพิจารณาตามกฎหมายคนเข้าเมืองเป็นหลัก ซึ่งหากปรากฏว่าเป็นคนต่างด้าวโดยแท้ (มีข้อเท็จจริงว่าเดินทางเข้ามาในประเทศไทย) ก็จะต้องได้รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทยก่อน แต่หากว่ามีไซคนต่างด้าวเทียม (คนซึ่งเกิดในประเทศไทย แต่ยังไม่ได้รับการรับรองสิทธิในสัญชาติไทย จึงถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือคนซึ่งอ้างว่ามีสิทธิในสัญชาติไทย แต่ไม่มีพยานหลักฐานมาอ้างอิงและยังไม่ผ่านการพิสูจน์สิทธิในสัญชาติไทย ย่อมถูกถือว่าเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย) อย่างไรก็ตาม ก็มีคนบางกลุ่ม แม้จะปรากฏว่ามีการเข้าเมืองมาโดยมิชอบด้วยกฎหมายจริง แต่ประเทศไทยมีนโยบายในการให้สิทธิอาศัยแก่คนกลุ่มดังกล่าว เช่น คนซึ่งมีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข 0 หลักที่หกและเจ็ดเป็น 89 รัฐบาลไทยอนุญาตให้มีสิทธิอาศัยในประเทศไทยแล้ว ในทางตรงกันข้าม แม้คนบางกลุ่มจะยังไม่มิสิทธิอาศัยในประเทศไทย แต่หากมีเหตุจำเป็นที่ยังสามารถอาศัยอยู่ในประเทศไทยได้ ย่อมเป็นคนต่างด้าวที่ได้รับการผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเพื่อรอการส่งกลับ⁵⁰

2. สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

สิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- **สิทธิในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์** : ซึ่งคนทุกกลุ่มได้รับการรับรองตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติกำหนดให้คนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกลับเป็นในทางปฏิบัติที่มักถูกละเมิด ซึ่งเป็นการถูกละเมิดโดยคนมิใช่โดยข้อกฎหมาย
- **สิทธิในทางสาธารณสุข** : ต้องแยกพิจารณาเป็นสิทธิในการรักษาพยาบาลและสิทธิในหลักประกันสุขภาพ ซึ่งหากเริ่มต้นพิจารณาจากสิทธิในการรักษาพยาบาล ย่อมเป็นสิทธิที่ได้รับการรับรองทั้งตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายใน แต่การถูกละเมิดสิทธิดังกล่าว มักเกิดจากการถูกปฏิเสธไม่ให้เข้ารับการรักษา ซึ่งมาจากทัศนคติที่ไม่ดีของผู้ปฏิเสธ ในขณะที่หลักประกันสุขภาพมิได้ให้สิทธิแก่ทุกกลุ่มอย่างเท่ากัน แต่อย่างไรก็ตาม หลักประกันสุขภาพมิได้มีแต่ของรัฐบาลเท่านั้น แต่ยังมีหลักประกันสุขภาพของเอกชนที่คนทุกกลุ่มสามารถซื้อและเข้าถึงได้ด้วย โดยจะเห็นได้จากบริษัทที่ขายประกันมากมายที่ปรากฏในแวดวงการธุรกิจ
- **สิทธิในการเดินทาง** : คนทุกกลุ่มมีสิทธิที่จะเดินทางออกนอกพื้นที่ เพียงแต่จะมีบางกลุ่มที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขโดยการขออนุญาตออกจากพื้นที่ก่อน เช่น คนไร้รัฐโดยสิ้นเชิง หรือบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนกลุ่มที่มีเลขประจำตัวขึ้นต้นด้วยเลข 0 หลักที่หกและเจ็ดเป็น 00 เป็นต้น
- **สิทธิทางการศึกษา** : คนทุกกลุ่มมีสิทธิทางการศึกษา และเมื่อศึกษาจบตามหลักสูตรแล้ว ย่อมมีสิทธิได้รับประกาศนียบัตรเช่นกัน โดยต้องปราศจากเงื่อนไข
- **สิทธิในการก่อตั้งครอบครัว** : คนทุกกลุ่มมีสิทธิในการก่อตั้งครอบครัวตามธรรมชาติ แต่หากจะให้ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย จึงต้องไปดำเนินการจดทะเบียนสมรส ซึ่งการจะจดทะเบียนสมรสได้หรือไม่ ย่อมเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด หากมีคุณสมบัติครบตามที่กฎหมายกำหนด ก็สามารถจดทะเบียนสมรสได้ และการจดทะเบียนสมรสยังสามารถนำไปสู่การพัฒนาสิทธิในสัญชาติไทยโดยการสมรส หรือ การก่อตั้งครอบครัวโดยการรับบุตรบุญธรรม ก็สามารถกระทำได้เช่นกัน ไม่ว่าจะไร้รัฐ ไร้สัญชาติหรือไม่ เพียงแต่หากจะให้ได้รับรองสถานะดังกล่าวตามกฎหมาย ก็จะต้องไปดำเนินการจดทะเบียนเช่นกัน ซึ่งหากมีคุณสมบัติครบตามที่กฎหมายกำหนด ก็ย่อมจดทะเบียนตามกฎหมายได้

50 อ่านเพิ่มเติมได้ที่วิทยานิพนธ์เรื่อง “คนต่างด้าวที่รอการส่งออกนอกประเทศไทย” โดย นางสาวปภาวดี สลักเพชร

3. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม

การเข้าถึงสิทธิในกระบวนการยุติธรรมตามกฎหมาย ไม่ว่าจะนอกศาลหรือในศาลกฎหมายมิได้ห้ามมิให้คนที่มีความสามารถบุคคลเข้าถึง ในทางกลับกัน กฎหมายให้ความเท่าเทียมกันกับทุกคน ไม่ว่าจะเป็กระบวนการก่อนชั้นศาล หรือกระบวนการในชั้นศาล ไม่ว่าจะเป็ทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง ซึ่งกระบวนการที่ปฏิบัติไม่ต่างไปจากการปฏิบัติต่อคนที่มีความสามารถ และ สิทธิต่าง ๆ ก็ยังเท่าเทียมกับคนสัญชาติไทยด้วย เพียงแต่หากเป็คนต่างด้าว ที่ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ ก็อาจมีอุปสรรค ในการดำเนินการ และอาจเป็ช่องว่างให้เกิดการทุจริตได้

4. สิทธิในคุณภาพชีวิต

- **สิทธิในการทำงาน :** หากเป็คนต่างด้าว ก็จะต้องไปพิจารณาเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในบางกลุ่มสามารถทำงานได้ ประกอบอาชีพได้ทุกอาชีพ เช่นเดียวกับคนสัญชาติไทย ในขณะที่บางกลุ่มมีข้อสงวนที่กำหนดให้สามารถประกอบได้ เพียงบางอาชีพเท่านั้น ซึ่งจะต้องพิจารณาจากนโยบายและกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ในประเทศไทย อีกครั้งหนึ่ง
- **สิทธิในการประกอบธุรกิจ :** ในทำนองเดียวกัน คนต่างด้าวย่อมมีเงื่อนไข และมีข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจ ซึ่งจะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
- **สิทธิในการถือครองทรัพย์สิน :** ในการถือครองทรัพย์สินทั่วไป ที่เป็นสังหาริมทรัพย์ ย่อมเป็สิทธิตามกฎหมายแพ่ง ซึ่งคนทุกกลุ่มมีสิทธิในการถือครอง แต่ก็มีคนจำนวนไม่น้อยที่เข้าใจผิด ว่าคนต่างด้าวไม่สามารถถือครองสังหาริมทรัพย์ได้ เช่น รถจักรยานยนต์ โดยมักเกิดปัญหาในการใช้ชื่อคนอื่นชื่อ(คนสัญชาติไทย) โดยคนที่มีความสามารถบุคคลนั้น เป็ผู้ชำระเงินค่าสินค้า แต่ในที่สุดก็จะถูกฉ้อโกงไป โดยอ้างหลักฐานทางทะเบียน ซึ่งคนที่มีความสามารถบุคคลนั้น มิได้จดทะเบียนเป็ผู้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ในขณะที่การถือครองอสังหาริมทรัพย์ ย่อมเป็ไปโดยมีเงื่อนไข ซึ่งก็ต้องไปพิจารณาตามเงื่อนไขของกฎหมายอีกครั้งหนึ่ง โดยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด เป็นต้น

5. สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองต้องยอมรับว่ามีข้อจำกัดเรื่องสัญชาติ ซึ่งส่วนมากจะต้องมีสัญชาติไทยโดยการเกิด ในขณะที่ สิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองบางอย่างเพียงมีสัญชาติไทยก็สามารถเข้าร่วมได้ โดยไม่จำเป็นว่าจะเป็สิทธิในสัญชาติไทย โดยการเกิด หรือภายหลังการเกิด เช่น กลุ่มคนที่ได้รับการรับรองสิทธิในสัญชาติไทย ตามมาตรา 7 ทวิ หรือมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติไทย สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมือง เช่น เป็นายกรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กฎหมาย

- พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

ประกาศ/คำสั่ง/หนังสือสั่งการ/มติคณะรัฐมนตรี/ระเบียบ

- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้รับสัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าวได้สัญชาติเป็นการทั่วไป และการให้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560
- ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ให้สถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแก่บุคคลที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรไทยและอาศัยอยู่มานานแล้วตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522
- หนังสือสั่งการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0309/ว 3993 ลงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 เรื่อง การปฏิบัติในการพิจารณาให้สัญชาติไทยตามมาตรา 7 ทวิ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551
- หนังสือสั่งการกรมการปกครอง ด่วนมาก ที่ มท 0309/16260 ลงวันที่ 9 สิงหาคม 2560 เรื่อง การขอมิสัญชาติไทยตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการสั่งให้คนที่เกิดในราชอาณาจักรและไม่ได้สัญชาติไทย โดยมีบิดาและมารดาเป็นคนต่างด้าว ได้สัญชาติไทยเป็นการทั่วไป และการได้สัญชาติไทยเป็นการเฉพาะราย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560
- หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท. 0309.1/ว 1587 เรื่อง การขอลงรายการสัญชาติไทยในทะเบียนบ้านตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2551
- ประกาศสำนักทะเบียนกลาง เรื่อง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการในการขอหนังสือรับรองการเกิดตามมาตรา 20/1 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ฉบับลงวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2551
- หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 3 เรื่อง การรับแจ้งการเกิดและการจัดทำทะเบียนประวัติ ลงวันที่ 22 มกราคม 2558
- หนังสือสั่งการสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309./ว 36 เรื่อง การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลประเภท ๐ ลงวันที่ 29 กันยายน 2559
- หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท.0309.8/ ว 156 เรื่อง ชักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2563
- มติคณะรัฐมนตรีวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2558
- มติคณะรัฐมนตรี 7 ธันวาคม 2559
- ระเบียบสำนักทะเบียนว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535
- ระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการพิจารณาลงรายการสถานะบุคคลในทะเบียนราษฎรให้แก่บุคคลบนพื้นที่สูง พ.ศ. 2543

หนังสือ/คู่มือ/เอกสารอิเล็กทรอนิกส์/อื่นๆ

- คู่มือปฏิบัติการเพื่อให้บุคคลมีสถานภาพทางกฎหมายที่ถูกต้อง”, โรงพิมพ์เดือนตุลา พิมพ์ครั้งที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2544 โดย คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อกลุ่มชาติพันธุ์
- วินัส สีสุข, “คนไทยตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 การขจัดปัญหาความไร้สัญชาติและเสมือนไร้สัญชาติของมนุษย์ที่เกิดบนแผ่นดินไทย”, (พิมพ์โดย UNHCR พิมพ์ครั้งที่ 1, 1 มีนาคม พ.ศ. 2555)
- เอกสารเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์กรมการปกครอง, “การกำหนดสถานะชนกลุ่มน้อย” โดย ส่วนประสานราชการ สำนักกิจการความมั่นคงภายในกรมการปกครอง
- ปภาวดี สลักเพชร, “คนต่างด้าวที่รอการส่งออกนอกประเทศไทย” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายอาญา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2561

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย

19 ถนนพระอาทิตย์

เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร: +66 2 356 9499

แฟกซ์: +66 2 280 3563

อีเมล: thailandao@unicef.org

เว็บไซต์: www.unicef.org/thailand

สิ่งตีพิมพ์นี้ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากสหภาพยุโรป
เนื้อหาในสื่อนี้เป็นความรับผิดชอบของยูนิเซฟแต่เพียงผู้เดียว
และไม่จำเป็นต้องสะท้อนถึงความคิดเห็นของสหภาพยุโรป